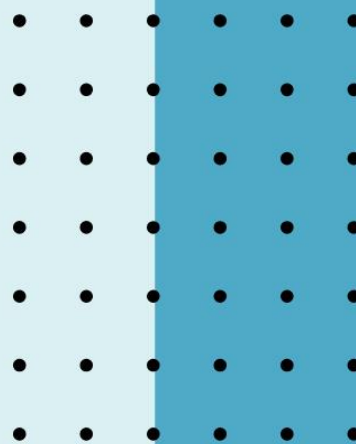

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MSTÓW

DIAGNOZA DELIMITACYJNA

Mstów, 2024

Opracowanie:

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

www.deltapartner.org.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
Podstawa prawna	4
Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego	5
2. Charakterystyka gminy Mstów	8
3. Diagnoza obszaru zdegradowanego.....	9
Wyróżnione obszary porównawcze	9
Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego	10
Wskaźniki społeczne	15
Wskaźniki gospodarcze	35
Wskaźniki środowiskowe	37
Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne	43
Wskaźniki techniczne	49
4. Podsumowanie.....	53
5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	59
Spis tabel i grafik	64

1. Wprowadzenie

Przedmiotem dokumentu jest diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (co stanowi proces delimitacji) na terenie Gminy Mstów. Proces ten umożliwił identyfikację problemów kryzysowych oraz określenie ich skali i natężenia, co w rezultacie pozwoliło wskazać jednostki w gminie, które wymagają działań rewitalizacyjnych. Głównym kryterium wyboru obszaru do rewitalizacji jest wysoka intensywność występowania negatywnych zjawisk, zwłaszcza społecznych, oraz znaczenie tego obszaru dla rozwoju lokalnej społeczności.

Proces delimitacji przedstawiony w tym dokumencie spełnia wymogi ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278) i stanowi pierwszy etap opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji.

Podstawa prawna

Przeprowadzenie diagnozy mającej na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także kwestie dotyczące rewitalizacji w gminie regulowane są przez ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278). W kontekście omawianej diagnozy delimitacyjnej szczególnie istotne są dwie definicje zawarte w tej ustawie, które odnoszą się do obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

Poniżej przedstawione zostały kluczowe artykuły tej ustawy, które mają wpływ na proces delimitacji oraz określenie obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji.

Art. 9. ust. 1

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa

w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Art. 9. ust. 2

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych, o których mowa w ust. 1.

Art. 10. ust. 1

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Art. 10. ust. 2

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

Zgodnie z zapisami ustawy, „Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, który realizowany jest w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowanie działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowanych terytorialnie, prowadzonych przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.”¹

W związku z tym, obszar przeznaczony do rewitalizacji powinien być dokładnie wyodrębniony na podstawie zestawu wskaźników, które ukazują wewnętrzne zróżnicowanie poszczególnych obszarów porównawczych.

Diagnoza mająca na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Mstów została opracowana zgodnie z wymaganiami ustawy o rewitalizacji. Proces delimitacji przeprowadzono z zachowaniem metodyki oraz dobrych praktyk przedstawionych w publikacji

¹ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2023 r. poz. 28, 1688).

„Delimitacja – krok po kroku,” stworzonej przez zespół Instytutu Rozwoju Miast na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, Departamentu Polityki Przestrzennej. Delimitacja składała się z siedmiu etapów, które umożliwiły precyzyjne określenie obszarów wymagających rewitalizacji:

1. Podzielenie terenu Gminy Mstów na mniejsze jednostki porównawcze w postaci sołectw, które zdefiniowano według kryteriów spójności społeczno-terytorialnej oraz administracyjnej
2. Wybór kryteriów (zmiennych) delimitacji
3. Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w wyodrębnionych jednostkach porównawczych (badanie ilościowe) w zakresie sfery społecznej pozwoliło na wskazanie obszarów o szczególnym nasileniu i koncentracji problemów społecznych (wykorzystana metoda: analiza danych zastanych pozyskanych z Urzędu Gminy w Mstowie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie, Komendy Miejskiej Policji w Częstochowie).
4. Normalizację danych zastanych, dokonanie standaryzacji, a następnie opracowanie syntetycznego wskaźnika degradacji w sferze społecznej.
5. Analiza obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze pozaspołecznej. Analiza czynników gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych obejmuje przedstawienie poszczególnych zmiennych w skali ilościowej. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru, który zostanie poddany rewitalizacji.
6. Wskazanie obszarów porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania – w wymiarze społecznym i tzw. pozaspołecznym.
7. Zidentyfikowanie obszaru rewitalizacji – obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego obligatoryjne wskaźniki dotyczące powierzchni – maksymalnie 20% powierzchni gminy – oraz ludności – maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących Gminę Mstów.

Wykorzystywane wskaźniki zapisane są w różnych jednostkach i przedziałach (zbiorach) liczbowych, przez co ich porównywanie i zestawienie staje się utrudnione. Wskaźniki te wymagają standaryzacji, po przeprowadzeniu której możliwe będzie porównanie skali natężenia zjawisk kryzysowych w każdej z wyróżnionych jednostek. W delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Mstów wykorzystano sposób obliczenia wskaźnika syntetycznego zgodnie z metodą opisaną w publikacji „Delimitacja – krok po kroku”. Pierwszy etap polegał na odjęciu od zmiennych ich średnich

arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe według wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

\bar{x}_j – średnia arytmetyczna wskaźnika j

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j

Po obliczeniu wartości wskaźników i ich normalizacji możliwe były dalsze obliczenia. Najpierw określono czy dany wskaźnik jest stymulantą czy destymulantą (tzn. czy wysokie wartości wskaźnika świadczą o rozwoju danego obszaru porównawczego, czy też prowadzą do zjawisk kryzysowych). Jeśli wśród wybranych wskaźników znajdują się stymulanta, ich wartości należy pomnożyć przez -1 (zgodnie ze wzorem $z_{ij} = x_{ij} \cdot (-1)$, gdzie za x_{ij} przyjmuje się wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i). Natomiast w przypadku kiedy dany wskaźnik jest destymulantą, wartości otrzymane podczas normalizacji pozostawiamy bez zmian.

Ostatnim etapem budowy wskaźnika syntetycznego jest wyznaczenie wartości wskaźnika syntetycznego dla danej jednostki porównawczej, która to będzie sumą wszystkich wartości częściowych przeliczonych zgodnie z powyższym wzorem. W zależności od wyniku możliwa jest ocena czy poszczególne obszary znajdują się w stanie kryzysowym. Wysoka wartość oznacza występowanie kryzysu (im wyższa tym jego nasilenie jest większe), a niska wartość świadczy o pozytywnej sytuacji społecznej obszaru.

Zgodnie z przyjętą metodyką oraz ustawą o rewitalizacji² obszarem zdegradowanym będzie ten obszar, w którym wskaźnik syntetyczny natężenia zjawisk kryzysowych o charakterze społecznym jest wyższy niż wskaźnik dla całej gminy oraz dla którego zidentyfikowano występowanie co najmniej jednego zjawiska kryzysowego w sferze pozaspołecznej.

² Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2023 r. poz. 28, 1688).

2. Charakterystyka gminy Mstów

Mstów to gmina wiejska położona w województwie śląskim, w powiecie częstochowskim. Składa się z 18 sołectw, w tym Mstowa jako siedziby gminy, które charakteryzują się bogatą historią i tradycjami. Powierzchnia gminy wynosi 119,45 km². Zamieszkuje ją 10 791 mieszkańców, co w porównaniu z danymi z lat ubiegłych (źródło: GUS) wskazuje na stabilność liczby ludności.

Około 60% terenu gminy znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, bądź stanowi jego otulinę, co czyni tę okolicę niezwykle atrakcyjną dla miłośników przyrody i turystyki³. Tereny te są dodatkowo chronione przez dwa Obszary Natura 2000: Przełom Warty w okolicy Mstowa i Ostoja Olsztyńsko-Mirowska. Obszary te są istotne dla ochrony bioróżnorodności oraz zachowania unikalnych walorów przyrodniczych regionu.

W gminie Mstów działa ponad 780 przedsiębiorstw, w tym Przedsiębiorstwo Wielobranżowe DEMAR oraz Zakład Górniczy Latosówka. Jednocześnie szczególnie wyróżniające się branże to sadownictwo oraz przetwórstwo owocowe, które stanowią ważną część lokalnej gospodarki.

W gminie dominują funkcje rolnicze (użytki rolne zajmują w niej 78% powierzchni) z czego sady owocowe zajmują ponad 230 hektarów powierzchni, stanowiąc największe skupisko tego rodzaju w województwie śląskim. Oprócz rolnictwa, gmina intensywnie rozwija sektor turystyczny związany z urokliwymi krajobrazami oraz licznymi atrakcjami, takimi jak szlaki turystyczne oraz ścieżki rowerowe. Wizytówką Mstowa są nowoczesne tereny rekreacyjno--sportowe wokół Góry Szwajcera.

Ważnym atutem gminy Mstów jest rzeka **Warta**, której odcinek od Bramy Mirowskiej do Mstowa cieszy się dużą popularnością wśród kajakarzy. Cały szlak kończy się przy przystani kajakowej w Mstowie, nieopodal Tasarki - sztucznego zbiornika wodnego z krystalicznie czystą wodą i piaszczystą plażą, w okolicy którego znajduje się również dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna⁴.

Wśród ważnych atrakcji gminy Mstów warto wymienić historyczne obiekty, takie jak Klasztor na Wancerzowie oraz kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, które są świadectwem bogatej historii i tradycji regionu. Gmina organizuje także różnorodne imprezy kulturalne, które przyciągają zarówno mieszkańców, jak i turystów, promując lokalne tradycje i wspólne działania społeczności.

³ <https://www.mstow.pl/art/2552,charakterystyka-gminy-mstow>

⁴ https://www.mstow.pl/media/2023/news-12/Przewodnik-turystyczny_Gmina-Mstow.pdf

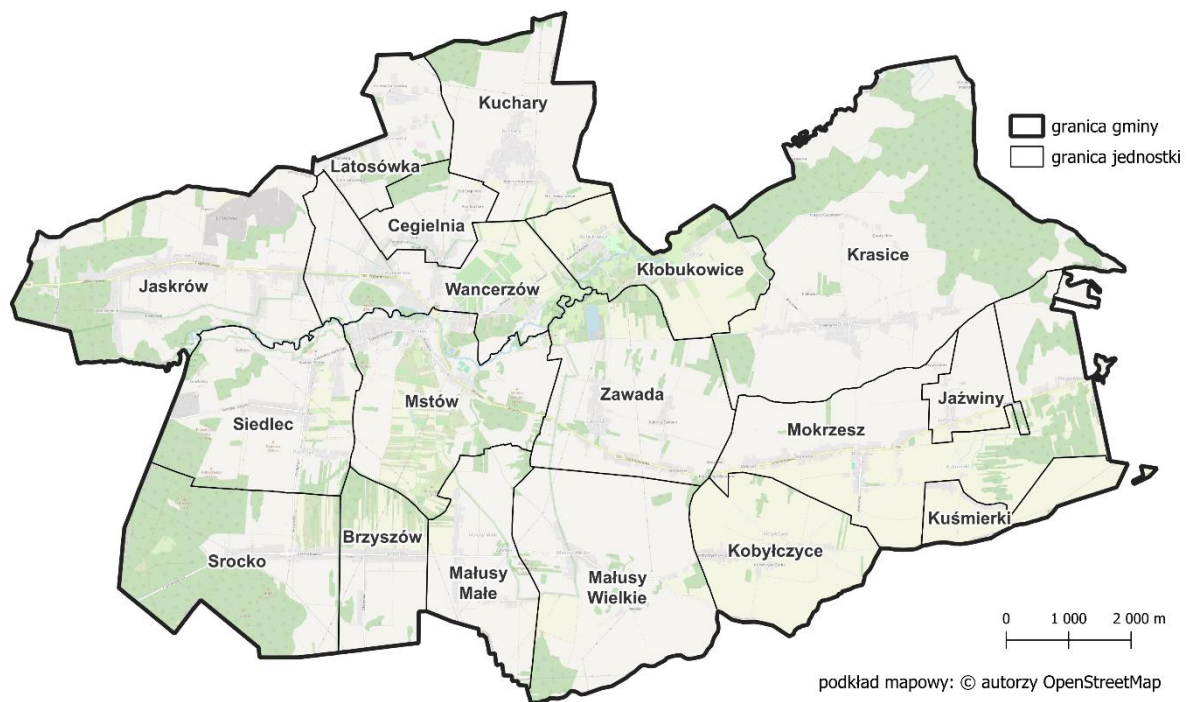
3. Diagnoza obszaru zdegradowanego

Wyróżnione obszary porównawcze

W ramach diagnozy delimitacyjnej dla gminy Mstów zdecydowano się na wyodrębnienie 18 obszarów porównawczych. Analiza opiera się na układzie jednostek pomocniczych, które w gminie Mstów stanowią sołectwa. Sołectwa te funkcjonują w oparciu o statuty nadane przez Radę Gminy.

Poniżej przedstawiono obszary porównawcze, które będą analizowane w kontekście delimitacji, rozumianej jako identyfikacja obszarów zdegradowanych oraz tych, które mają potencjał do rewitalizacji. Celem jest skoncentrowanie działań na poprawie ich stanu, z uwzględnieniem powierzchni i liczby mieszkańców.

Grafika 1 Podział na obszary porównawcze w gminie Mstów

Źródło: opracowanie własne.

W poniższej tabeli zamieszczono podstawowe dane o liczbie ludności i powierzchni poszczególnych sołectw w gminie, według stanu na 2023 r.

Tabela 1 Liczba ludności i powierzchnia obszarów porównawczych

Obszar porównawczy	Liczba ludności	Udział ludności w ludności gminy	Powierzchnia [km ²]	Udział powierzchni w pow. gminy
Brzyszków	475	4,40%	3,51	2,93%
Cegielnia	440	4,08%	2,28	1,91%
Jaskrów	1884	17,46%	10,67	8,93%
Jażwiny	167	1,55%	2,03	1,70%

Obszar porównawczy	Liczba ludności	Udział ludności w ludności gminy	Powierzchnia [km ²]	Udział powierzchni w pow. gminy
Kłobukowice	284	2,63%	4,74	3,97%
Kobyłczyce	467	4,33%	5,30	4,43%
Krasice	679	6,29%	18,60	15,57%
Kuchary	518	4,80%	5,82	4,87%
Kuśmierki	129	1,20%	2,07	1,73%
Latosówka	236	2,19%	2,93	2,45%
Małusy Małe	307	2,84%	4,54	3,80%
Małusy Wielkie	403	3,73%	9,26	7,75%
Mokrzysz	615	5,70%	11,53	9,65%
Mstów	1590	14,73%	7,42	6,21%
Siedlec	597	5,53%	7,16	5,99%
Srocko	456	4,23%	8,06	6,75%
Wancerzów	864	8,01%	6,01	5,03%
Zawada	680	6,30%	7,55	6,32%
Gmina Mstów	10791	100%	119,45	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

Analizując powyższe dane dotyczące obszarów, warto zwrócić uwagę na ich wartości, ponieważ liczby dotyczące ludności i powierzchni wpłyną na wyniki poszczególnych wskaźników przedstawionych w diagnozie. Obszar Krasice ma największą powierzchnię, wynoszącą 15,57% udziału powierzchni w powierzchni gminy, podczas gdy obszar Jaźwiny charakteryzuje się najmniejszym udziałem powierzchni, wynoszącym 1,70%. Największa liczba ludności (17,46% udziału ludności w ludności gminy) zamieszkuje obszar Jaskrów, natomiast najmniejsza liczba mieszkańców (1,20%) charakteryzuje obszar Kuśmierki.

Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji (czyli delimitacja), w gminie Mstów została oparta na zestawie wskaźników ukazujących skalę problemów w różnych dziedzinach, z naciskiem na identyfikację kryzysu społecznego, który stanowi główną podstawę do podjęcia działań rewitalizacyjnych. Dane niezbędne do przeprowadzenia delimitacji pochodzą z Urzędu Gminy w Mstowie oraz jednostek takich jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mstowie, Komenda Miejska Policji w Częstochowie i Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie. Aby poszerzyć diagnozę sytuacji w poszczególnych sferach, sięgnięto również po ogólnodostępne bazy

danych oraz opracowania. Umożliwiło to ocenę sytuacji w mieście i wskazanie obszarów najbardziej dotkniętych kryzysem i negatywnymi zjawiskami. Analiza została oparta na katalogu wskaźników, pełniących rolę kryteriów delimitacyjnych.

Podczas wyboru wskaźników porównawczych dokonano ich podziału na stymulanty i destymulanty, aby określić, czy wyższe wartości wskaźnika sprzyjają rozwojowi jednostki (np. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 osób w wieku produkcyjnym – stymulanta), czy też sygnalizują kryzys (np. odsetek bezrobotnych w populacji w wieku produkcyjnym – destymulanta). Wysokie wartości stymulanty wskazują na pozytywne zjawiska, natomiast w przypadku destymulanty oznaczają pogorszenie sytuacji i nasilenie problemów.

Tabela 2 Kryteria delimitacji

Sfera	Zmienna	Opis zmiennej	Stymulanta/ destymulanta
Sfera społeczna	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający aspekt demograficzny. Zmienna obliczona jako różnica między liczbą urodzeń i zgonów na danym obszarze, podawany w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy w Mstowie	stymulanta
	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący różnicę między zameldowaniami a wymeldowaniami ludności z danego obszaru, w określonym czasie. Wskaźnik wyrażony w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców obszaru. Źródło danych: Urząd Gminy w Mstowie	stymulanta
	Obciążenie demograficzne	Wskaźnik opisujący obciążenie demograficzne mieszkańców w wieku produkcyjnym osobami w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Źródło danych: Urząd Gminy w Mstowie	destymulanta
	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie	destymulanta
	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	Wskaźnik dotyczący sytuacji związanej z rynkiem pracy. Wskazuje on procentowy udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie	destymulanta
	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący skalę pomocy społecznej udzielanej lokalnej społeczności. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby klientów z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców.	destymulanta

Sfera	Zmienna	Opis zmiennej	Stymulanta/ destymulanta
Sfera społeczna		Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mstowie	
	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz skalę pomocy społecznej udzielanej lokalnej społeczności. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mstowie	destymulanta
	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący poziom zapotrzebowania na świadczenia przez osoby z niepełnosprawnością (lub ze względu na niepełnosprawność) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mstowie	destymulanta
	Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację związaną z uzależnieniem od alkoholu. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób uzależnionych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mstowie	destymulanta
	Liczba ofiar Przemocy (OPS) na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa w zakresie przemocy domowej odnoszącej się do liczby wypełnionych przez funkcjonariuszy policji formularzy „Niebieska Karta”. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę ofiar przemocy domowej na 1000 mieszkańców. Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mstowie	Destymulanta
	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie poziomu bezpieczeństwa. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę przestępstw na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Miejska Policji w Częstochowie	destymulanta
	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącą się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Miejska Policji w Częstochowie	destymulanta

Sfera	Zmienna	Opis zmiennej	Stymulanta/ destymulanta
Sfera społeczna	Liczba interwencji policji na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze z punktu widzenia interwencji policyjnej. Zmienna skategoryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę interwencji policyjnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Miejska Policji w Częstochowie	destymulanta
	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji społecznych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Gminy w Mstowie	stymulanta
Sfera gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: CEIDG.	stymulanta
	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący tendencje związane z rozwojem przedsiębiorczości. Wyrażany przez liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w stosunku do ogólnej liczby podmiotów. Źródło danych: CEIDG.	stymulanta
Sfera środowiskowa	Ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca [kg]	Wskaźnik obrazujący masę wyrobów azbestowych (w kg) w danej jednostce porównawczej przypadającą na jednego mieszkańca. Źródło danych: Urząd Gminy w Mstowie	destymulanta
	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Wskaźnik prezentujący liczbę budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym w stosunku do ogólnej liczby budynków. Źródło danych: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	destymulanta
	Średnie stężenie PM2.5	Wskaźnik obrazujący obszary z największymi potrzebami środowiskowymi w zakresie poprawy jakości powietrza. Zmienna skategoryzowana na podstawie danych takich jak: średnie roczne stężenie PM2.5 [μg_m^3]. Źródło danych: https://powietrze.gios.gov.pl/	destymulanta
	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kociołami na paliwo stałe	Wskaźnik obrazujący poziom wykorzystania przestarzałych technologii. Wysoki udział tego rodzaju gospodarstw wpływa na poziom niskiej emisji i świadczy o niskim stopniu wykorzystania ekologicznych źródeł energii.	destymulanta

Sfera	Zmienna	Opis zmiennej	Stymulanta/ destymulanta
		Obliczany na podstawie zidentyfikowanych punktów ewidencji źródeł ciepła. Źródło danych: Urząd Gminy w Mstowie	
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Dostępność do punktów usług publicznych	Wskaźnik obrazujący poziom dostępności do instytucji świadczących usługi społeczne (apteki, bibliotek, banków, poczty, urzędu gminy, instytucji kultury, świetlic). Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej określającej liczbę instytucji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	stymulanta
	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni rekreacyjnych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów rekreacyjnych. Źródło danych: Urząd Gminy w Mstowie	stymulanta
	Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik obrazujący poziom dostępności komunikacyjnej wyrażanej przez liczbę przystanków komunikacji zbiorowej na terenie danego obszaru porównawczego. Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Bazy danych obiektów topograficznych.	stymulanta
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Wskaźnik obrazuje udział terenów z nawierzchnią ziemną, zapewniającą naturalną roślinność. Wskaźnik zaprezentowany w formie udziału (odsetka) w stosunku do ogólnej powierzchni jednostki. Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	stymulanta
Sfera techniczna	Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji	Wskaźnik odnoszący się do dostosowania budynków użyteczności publicznej w zakresie energooszczędności. Wskaźnik wyrażony jako udział obiektów wymagających termomodernizacji w ogólnej liczbie obiektów publicznych. Źródło danych: Urząd Gminy w Mstowie	destymulanta
	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Wskaźnik odnoszący się do dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wskaźnik wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Gminy w Mstowie	destymulanta

Źródło: opracowanie własne.

Wskaźniki społeczne

Analiza sfery społecznej jest kluczowym elementem identyfikacji obszarów wymagających działań rewitalizacyjnych. Najważniejszym czynnikiem w wyznaczaniu obszarów zdegradowanych, które mogą zostać objęte procesem rewitalizacji, jest kryzys społeczny. Dzięki zastosowanym wskaźnikom możliwe stało się uchwycenie tendencji oraz zachodzących zmian w różnych częściach gminy. Badano między innymi poziom bezrobocia oraz jego charakter, bezpieczeństwo publiczne, korzystanie z pomocy społecznej, a także kapitał społeczny. Przeanalizowanie tych aspektów pozwala na lepsze dopasowanie strategii rewitalizacyjnych do rzeczywistych potrzeb gminy i ich mieszkańców, co jest niezbędne do skutecznego wprowadzania zmian w danej społeczności.

Pierwszym wskaźnikiem w analizie sfery społecznej jest przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców, obliczany na podstawie liczby urodzeń i zgonów w 2023 roku. Dane te są istotne, ponieważ pozwalają na ocenę kondycji demograficznej gminy oraz jej przyszłego rozwoju. W przypadku gminy Mstów wskaźnik przyrostu naturalnego na 1 000 mieszkańców wynosi -0,5, co oznacza, że liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń. Mimo iż wartość ta jest ujemna, jest na tyle bliska zeru, że można ją uznać za marginalną, w związku z tym nie musi wskazywać na poważny kryzys.

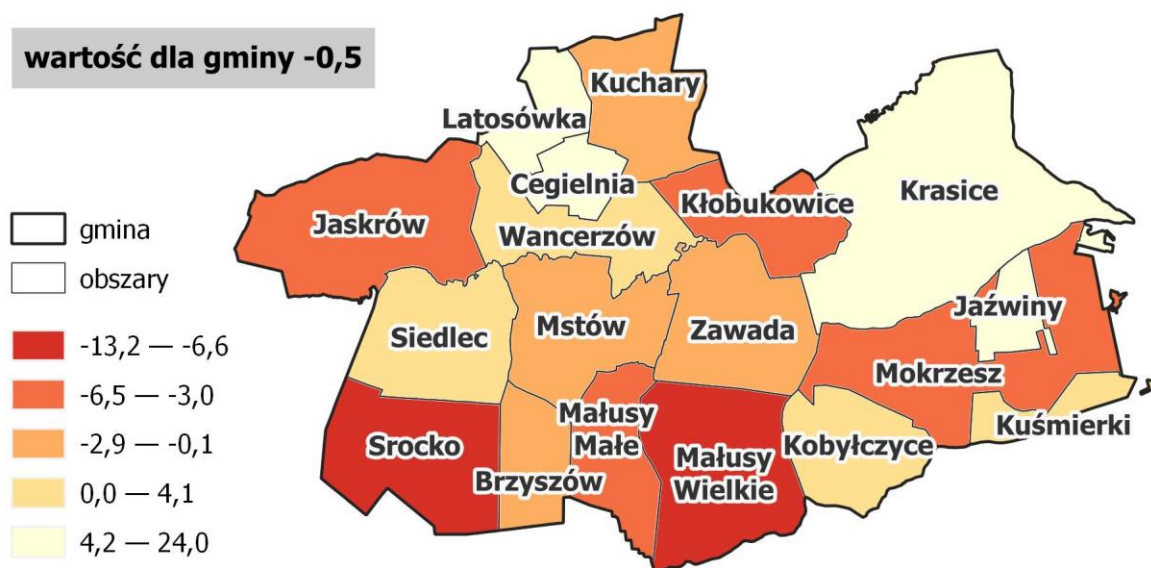
Tabela 3. Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Liczba mieszkańców	Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców
Brzyszków	4	5	-1	475	-2,11
Cegielnia	4	2	2	440	4,55
Jaskrów	8	15	-7	1884	-3,72
Jażwiny	4	0	0	167	23,95
Kłobukowice	1	2	-1	284	-3,52
Kobyłczyce	7	7	0	467	0,00
Krasice	12	5	7	679	10,31
Kuchary	4	5	-1	518	-1,93
Kuśmierki	1	1	0	129	0,00
Latosówka	5	0	0	236	21,19
Małusy Małe	1	3	-2	307	-6,51
Małusy Wielkie	2	5	-3	403	-7,44
Mokrzysz	2	6	-4	615	-6,50
Mstów	11	12	-1	1590	-0,63
Siedlec	7	5	2	597	3,35
Srocko	3	9	-6	456	-13,16
Wancerzów	10	7	3	864	3,47
Zawada	7	9	-2	680	-2,94
Gmina Mstów	93	98	-5	10791	-0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

Najgorsze wyniki odnotowano w sołectwach: Srocko (-13,16), Małusy Wielkie (-7,44) oraz Małusy Małe (-6,51). Najwyższy potencjał demograficzny ma sołectwo Latosówka, gdzie wskaźnik wyniósł 21,19. Przy analizie tego wskaźnika warto również podkreślić, że liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach ma znaczący wpływ na wyniki analizowanych wskaźników. Porównując np. sołectwo Kłobukowice, gdzie przyrost naturalny wyniósł -1, co w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców daje wartość -3,52 oraz sołectwo Mstów, gdzie odnotowano tą samą wartość wskaźnika (-1), jednak w przeliczeniu na ilość mieszkańców, wartość na 1 000 mieszkańców wyniosła -0,63.

Grafika 2 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

Saldo migracji, przeliczone na 1 000 mieszkańców, jest kolejną analizowaną zmienną, która ilustruje atrakcyjność osiedleńczą różnych obszarów gminy. Analiza ta pozwala lepiej zrozumieć dynamikę osiedleńczą oraz preferencje mieszkańców. Wskaźnik ten stanowi istotny element analizy demograficznej, pozwalając na ocenę, jak poszczególne lokalizacje przyciągają lub jakie okoliczności mogą wpływać na ich decyzje o wyprowadzce. W 2023 roku całkowite saldo migracji dla gminy wyniosło 185, co oznacza, że liczba zameldowań znacząco przewyższała liczbę wymeldowań.

Tabela 4. Saldo migracji na 1 000 mieszkańców

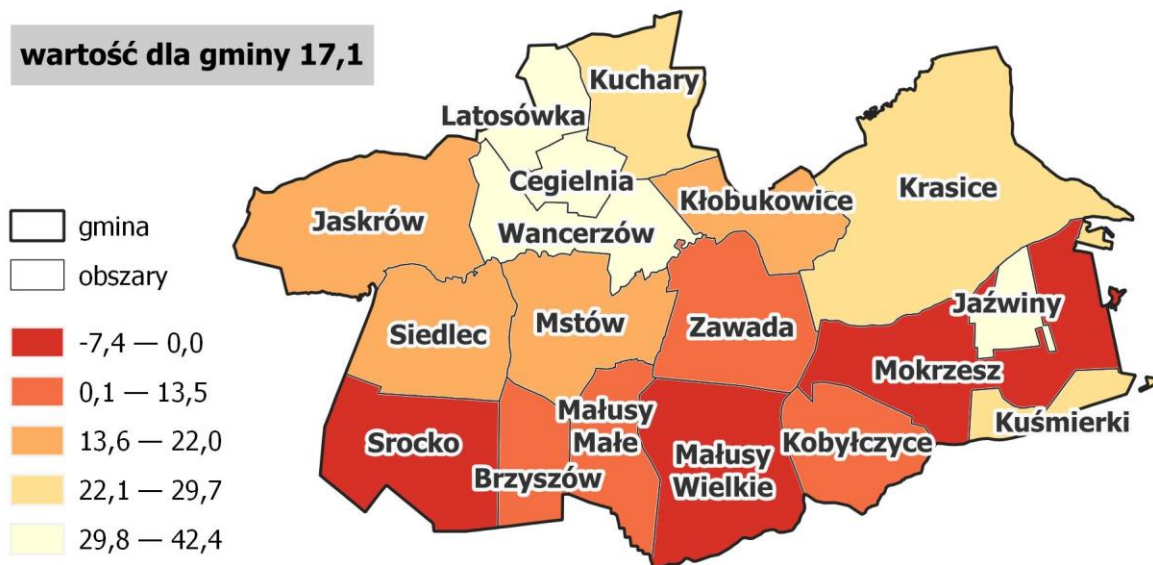
Obszar porównawczy	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji	Liczba mieszkańców	Saldo migracji na 1 000 mieszkańców
Brzyszków	11	5	6	475	12,63
Cegielnia	21	4	17	440	38,64
Jaskrów	54	18	36	1884	19,11
Jażwiny	5	0	5	167	29,94

Obszar porównawczy	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji	Liczba mieszkańców	Saldo migracji na 1 000 mieszkańców
Kłobukowice	11	6	5	284	17,61
Kobyłczyce	15	12	3	467	6,42
Krasice	24	4	20	679	29,46
Kuchary	21	9	12	518	23,17
Kuśmierki	3	0	3	129	23,26
Latosówka	10	0	10	236	42,37
Małusy Małe	7	5	2	307	6,51
Małusy Wielkie	8	11	-3	403	-7,44
Mokrzysz	10	10	0	615	0,00
Mstów	40	18	22	1590	13,84
Siedlec	22	9	13	597	21,78
Srocko	9	10	-1	456	-2,19
Wancerzów	44	17	27	864	31,25
Zawada	21	13	8	680	11,76
Gmina Mstów	336	151	185	10791	17,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

Dodatnie saldo migracji wystąpiło w prawie wszystkich jednostkach porównawczych, z najwyższym wynikiem w sołectwie Jaskrów (36). W przypadku przeliczenia na 1 000 mieszkańców, najwyższe saldo migracji odnotowano w sołectwie Latosówka (42,37), natomiast najniższe wystąpiło w sołectwie Małusy Wielkie (-7,44).

Grafika 3 Saldo migracji na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

Kolejny wskaźnik, poddany analizie, dotyczy obciążenia demograficznego, obliczanego jako stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (zarówno przedprodukcyjnym, jak i poprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten umożliwia analizę zmian i trendów w strukturze demograficznej gminy, co jest kluczowe dla planowania oraz oceny potrzeb związanych z wsparciem społecznym. Wartość wskaźnika powyżej średniej może wskazywać na wyższe obciążenie gminy, co oznacza większą liczbę osób, które nie uczestniczą w rynku pracy, w stosunku do tych, które pracują. Może to prowadzić do większego zapotrzebowania na usługi społeczne, takie jak edukacja czy opieka zdrowotna. W kontekście rozwijania systemu edukacji oraz dostosowywania oferty usług społecznych, ważne jest uwzględnienie wzrastającej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Ponadto, zmiany demograficzne wpływają na potrzeby związane z wsparciem społecznym, co ma znaczenie dla gminy w kontekście efektywności świadczenia usług publicznych.

Tabela 5 Obciążenie demograficzne

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym ⁵	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Obciążenie demograficzne
Brzyszków	188	287	65,5%
Cegielnia	164	276	59,4%
Jaskrów	741	1145	64,7%
Jaźwiny	59	108	54,6%
Kłobukowice	107	177	60,5%
Kobyłczyce	189	278	68,0%
Krasice	289	390	74,1%
Kuchary	198	320	61,9%
Kuśmierki	63	66	95,5%
Latosówka	92	144	63,9%
Małusy Małe	118	189	62,4%
Małusy Wielkie	175	228	76,8%
Mokrzysz	252	363	69,4%
Mstów	683	907	75,3%
Siedlec	249	348	71,6%
Srocko	166	290	57,2%
Wancerzów	333	530	62,8%
Zawada	272	407	66,8%
Gmina Mstów	4338	6453	67,2%

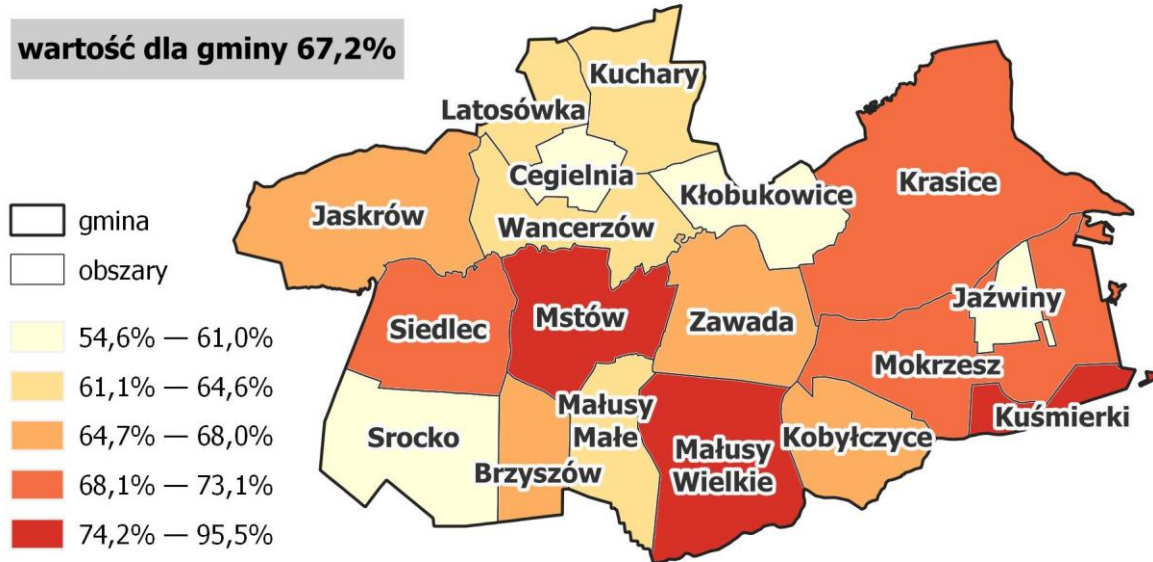
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

Osoby w wieku produkcyjnym to grupa aktywna zawodowo, co może świadczyć o większym potencjale rozwoju gospodarczego w porównaniu z regionami, gdzie obciążenie tą grupą jest wysokie. W przypadku gminy Mstów wskaźnik obciążenia demograficznego wynosi 67,2%. W sołectwie Kuśmierki odnotowano najwyższy wskaźniki wynoszący 95,5%. Z danych BDL GUS wynika, że w 2023

⁵ Obejmuje liczbę ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym.

roku, obciążenie demograficzne wzrosło o około 8 punktów procentowych, w porównaniu do 2018 roku. Taki stan rzeczy jest wynikiem postępującego starzenia się lokalnej społeczności.

Grafika 4 Obciążenie demograficzne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

Kolejnym analizowanym wskaźnikiem jest bezrobocie. Zidentyfikowanie jego skali jest kluczowe dla analizy zjawisk kryzysowych, gdyż bezrobocie ma negatywny wpływ na sytuację materialną mieszkańców i prowadzi do wielu niepożądanych skutków społecznych.

Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców

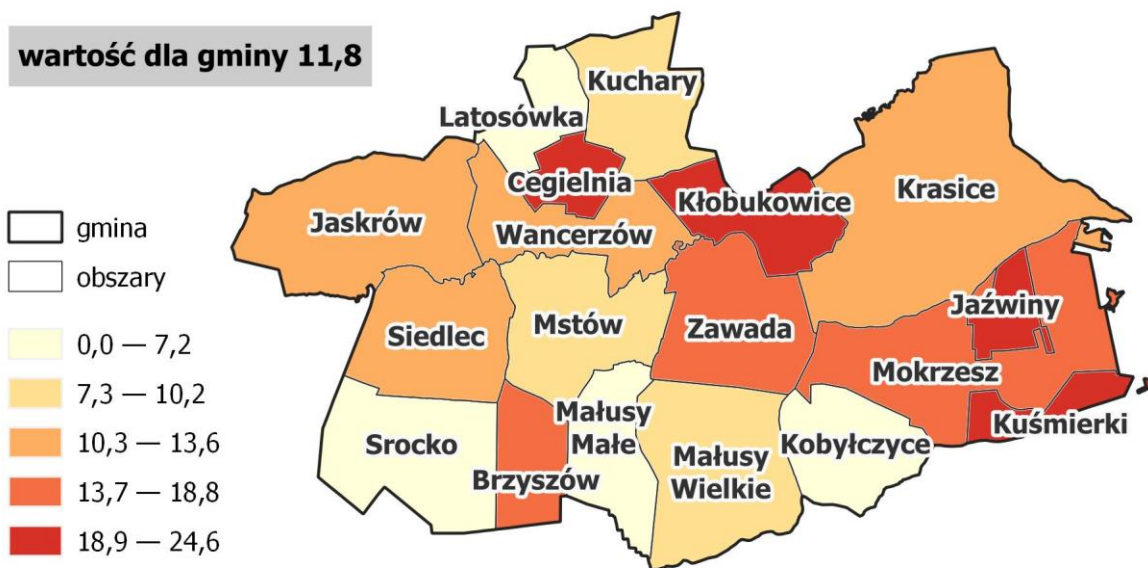
Obszar porównawczy	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Liczba mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców
Brzyszków	7	475	14,74
Cegielnia	9	440	20,45
Jaskrów	24	1884	12,74
Jażwiny	4	167	23,95
Kłobukowice	7	284	24,65
Kobyłczyce	3	467	6,42
Krasice	7	679	10,31
Kuchary	5	518	9,65
Kuśmierki	3	129	23,26
Latosówka	1	236	4,24
Małusy Małe	0	307	0,00
Małusy Wielkie	4	403	9,93
Mokrzysz	10	615	16,26
Mstów	13	1590	8,18
Siedlec	8	597	13,40
Srocko	3	456	6,58

Obszar porównawczy	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Liczba mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców
Wancerzów	9	864	10,42
Zawada	10	680	14,71
Gmina Mstów	127	10791	11,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie wynika, że w 2023 roku w gminie zarejestrowano 127 osoby bezrobotne, co stanowiło 1,2% wszystkich mieszkańców. Choć wartość ta wskazuje na potencjalne ryzyko wystąpienia negatywnych zjawisk społecznych w tym rejonie, to jednak należy podkreślić, że bezrobocie rejestrowe ma śladowy charakter i nie stanowi istotnego problemu społecznego w gminie. W przeliczeniu na 1 000 osób najwięcej bezrobotnych występowało w sołectwie Kłobukowice (24,65), a także w Jażwinach (23,95) oraz Kuśmierkach (23,26). Warto również zauważyć, że w dziewięciu sołectwach wartość wskaźnika była niższa niż średnia dla całej gminy.

Grafika 5 Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie.

Innym istotnym wskaźnikiem jest udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym, definiowanych jako osoby zdolne do pracy (wiek produkcyjny w Polsce wynosi: 16-60 lat dla kobiet i 16-65 lat dla mężczyzn). W 2023 roku wartość tego wskaźnika dla całej gminy wyniosła 2,0%. Niska wartość wskaźnika sugeruje, że rynek pracy w regionie jest w dobrej kondycji i nie wskazuje na poważniejsze problemy w tym zakresie.

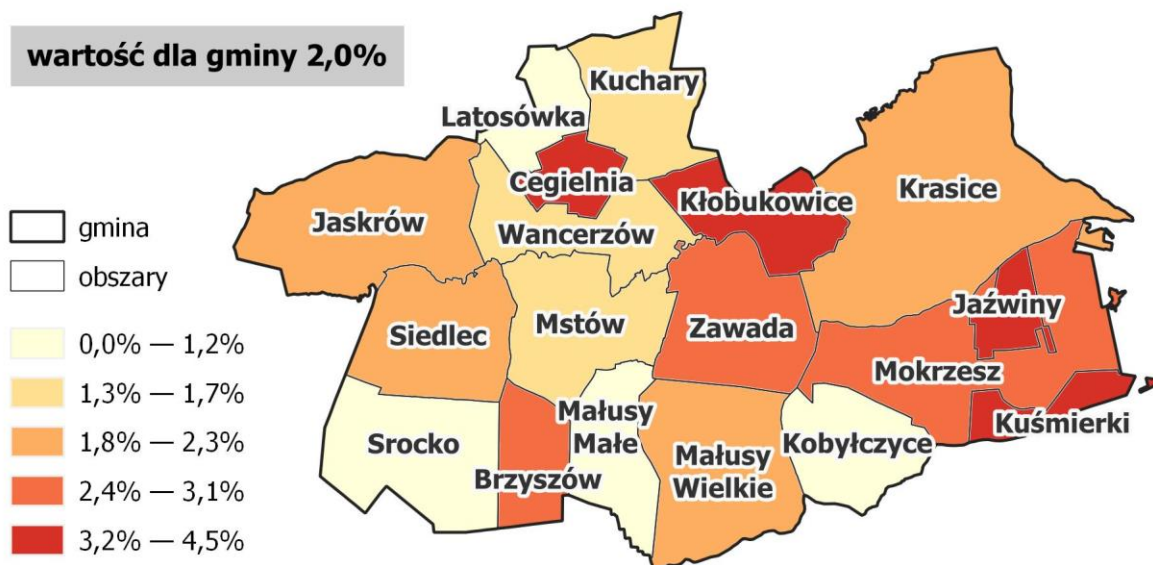
Tabela 7 Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Liczba osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym
Brzyszków	287	7	2,4%
Cegielnia	276	9	3,3%
Jaskrów	1145	24	2,1%
Jaźwiny	108	4	3,7%
Kłobukowice	177	7	4,0%
Kobyłczyce	278	3	1,1%
Krasice	390	7	1,8%
Kuchary	320	5	1,6%
Kuśmierki	66	3	4,5%
Latosówka	144	1	0,7%
Małusy Małe	189	0	0,0%
Małusy Wielkie	228	4	1,8%
Mokrzesz	363	10	2,8%
Mstów	907	13	1,4%
Siedlec	348	8	2,3%
Srocko	290	3	1,0%
Wancerzów	530	9	1,7%
Zawada	407	10	2,5%
Gmina Mstów	6453	127	2,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie.

W dziewięciu z osiemnastu obszarów wskaźnik był wyższy niż średnia gminna, co może wskazywać na możliwie niższą aktywność przedsiębiorczą mieszkańców lub na możliwe braki w kwalifikacjach w stosunku do wymagań lokalnego rynku pracy. Najwyższa wartość została zidentyfikowana w obszarze Kuśmierki, gdzie wskaźnik osiągnął 4,5%. Z kolei najniższą wartość, wskazującą na brak zarejestrowanych bezrobotnych w wieku produkcyjnym, wystąpiła w sołectwie Małusy Małe (0,0%).

Grafika 6 Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie.

Kolejnym analizowanym zjawiskiem jest zapotrzebowanie na pomoc społeczną w gminie świadczoną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mstowie. Działalność ośrodka obejmuje m.in. przyznawanie zasiłków pieniężnych i niepieniężnych oraz organizację usług opiekuńczych. Analiza dostępnych danych umożliwiła ocenę skali problemów społecznych oraz oszacowanie odsetka osób borykających się z trudnościami życiowymi. Osoby z problemami społecznymi stanowią kluczowych interesariuszy procesu rewitalizacji, który, jeśli zostanie odpowiednio przeprowadzony, może skutecznie zapobiec wykluczeniu społecznemu różnych grup społecznych.

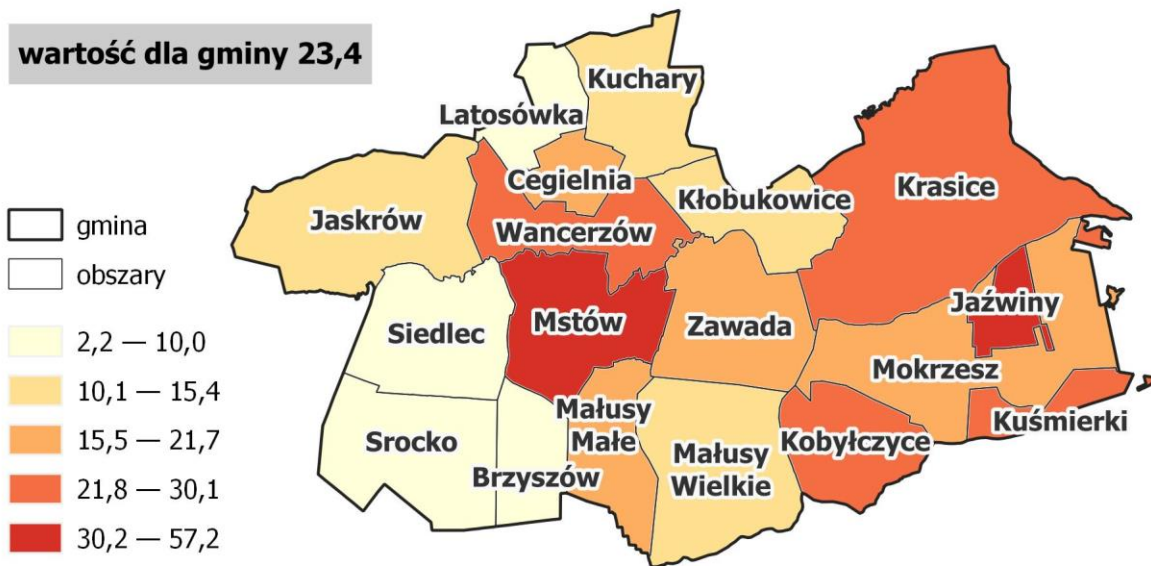
Tabela 8 Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej ogółem	Liczba mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców
Brzyszków	4	475	8,42
Cegielnia	8	440	18,18
Jaskrów	29	1884	15,39
Jaźwiny	6	167	35,93
Kłobukowice	4	284	14,08
Kobyłczyce	14	467	29,98
Krasice	18	679	26,51
Kuchary	7	518	13,51
Kuśmierki	3	129	23,26
Latosówka	2	236	8,47
Małusy Małe	6	307	19,54
Małusy Wielkie	5	403	12,41
Mokrzysz	13	615	21,14
Mstów	91	1590	57,23
Siedlec	5	597	8,38
Srocko	1	456	2,19
Wancerzów	22	864	25,46
Zawada	14	680	20,59
Gmina Mstów	252	10791	23,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie.

Według danych pozyskanych z GOPS w Mstowie z pomocy społecznej w 2023 r. korzystało 252 osoby, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wartość 23,4. Wśród pięciu wyróżnionych obszarów wskaźnik przekracza średnią gminną. Najtrudniejsza sytuacja występuje w sołectwie Mstów, gdzie wartość wskaźnika wynosi 57,23, oraz w sołectwie Jaźwiny, gdzie osiąga 35,93. Wartości te mogą wskazywać na większe zapotrzebowanie na pomoc społeczną na tym obszarze.

Grafika 7 Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie.

Kolejnym wskaźnikiem badającym skalę pomocy społecznej w gminie jest liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców. Wartość ta prezentuje całkowitą liczbę osób którym przyznano poszczególne rodzaje świadczeń. W ramach tej liczby uwzględnia się zarówno świadczenia pieniężne, takie jak zasiłki stałe, okresowe i celowe, jak i świadczenia niepieniężne, do których należą usługi takie jak schronienie, posiłki, odzież czy usługi opiekuńcze. Analiza tego wskaźnika pozwala na ocenę intensywności wsparcia społecznego w gminie oraz identyfikację obszarów, w których pomoc może być bardziej potrzebna. Dzięki temu można lepiej dostosować działania pomocowe do rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej.

Tabela 9 Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców

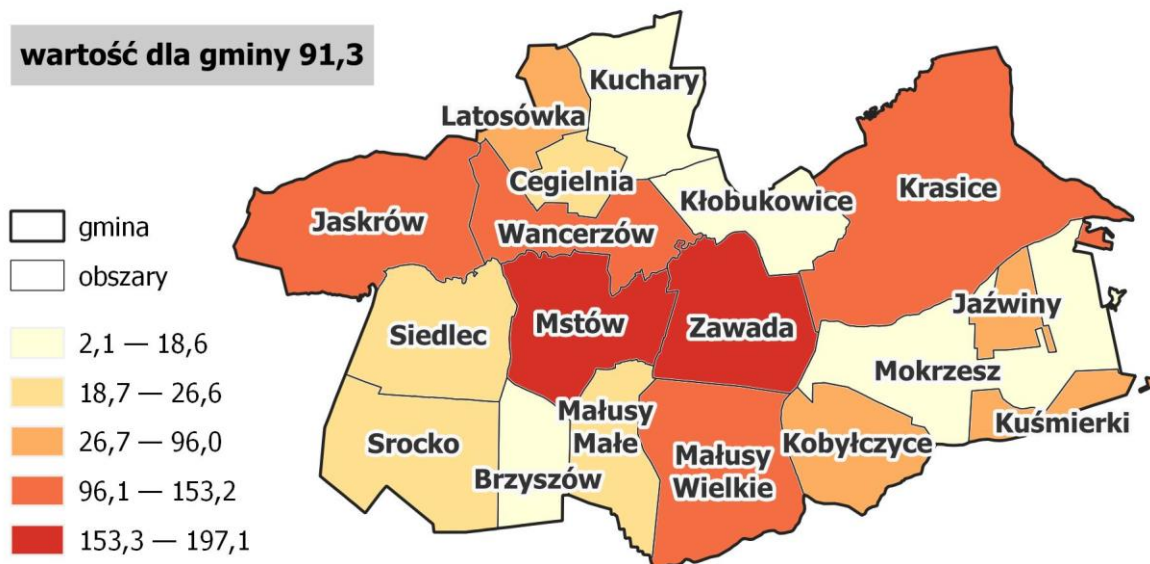
Obszar porównawczy	Liczba udzielonych świadczeń ogółem	Liczba mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń ogółem na 1000 mieszkańców
Brzyszków	1	475	2,11
Cegielnia	10	440	22,73
Jaskrów	181	1884	96,07
Jaźwiny	12	167	71,86
Kłobukowice	5	284	17,61
Kobyłczyce	27	467	57,82
Krasice	104	679	153,17
Kuchary	2	518	3,86
Kuśmierki	12	129	93,02
Latosówka	10	236	42,37
Małusy Małe	7	307	22,80
Małusy Wielkie	49	403	121,59
Mokrzesz	5	615	8,13
Mstów	289	1590	181,76
Siedlec	12	597	20,10

Obszar porównawczy	Liczba udzielonych świadczeń ogółem	Liczba mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń ogółem na 1000 mieszkańców
Srocko	12	456	26,32
Wancerzów	113	864	130,79
Zawada	134	680	197,06
Gmina Mstów	985	10791	91,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie.

W badanym okresie w gminie Mstów przyznano łącznie 985 świadczeń, co przekłada się na 91,3 świadczeń na 1000 mieszkańców. Najlepiej pod względem tego wskaźnika wypada sołectwo Brzyszków, gdzie wartość wynosi 2,11. Z kolei najwyższą wartość wskaźnika, wskazującą na sytuację kryzysową, odnotowano w sołectwie Mstów, gdzie osiągnęła ona 181,76, a ogółem przyznano tam 289 świadczeń.

Grafika 8 Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie.

Kolejnym istotnym wskaźnikiem w analizie wsparcia w zakresie pomocy społecznej dla osób o szczególnych potrzebach jest liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu niepełnosprawności. Osoby z niepełnosprawnościami są kluczowymi interesariuszami w procesie rewitalizacji, ponieważ należą do grupy narażonej na wykluczenie społeczne, przede wszystkim z powodu niedostatecznego dostosowania usług, przestrzeni i instytucji do ich potrzeb.

Tabela 10 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców

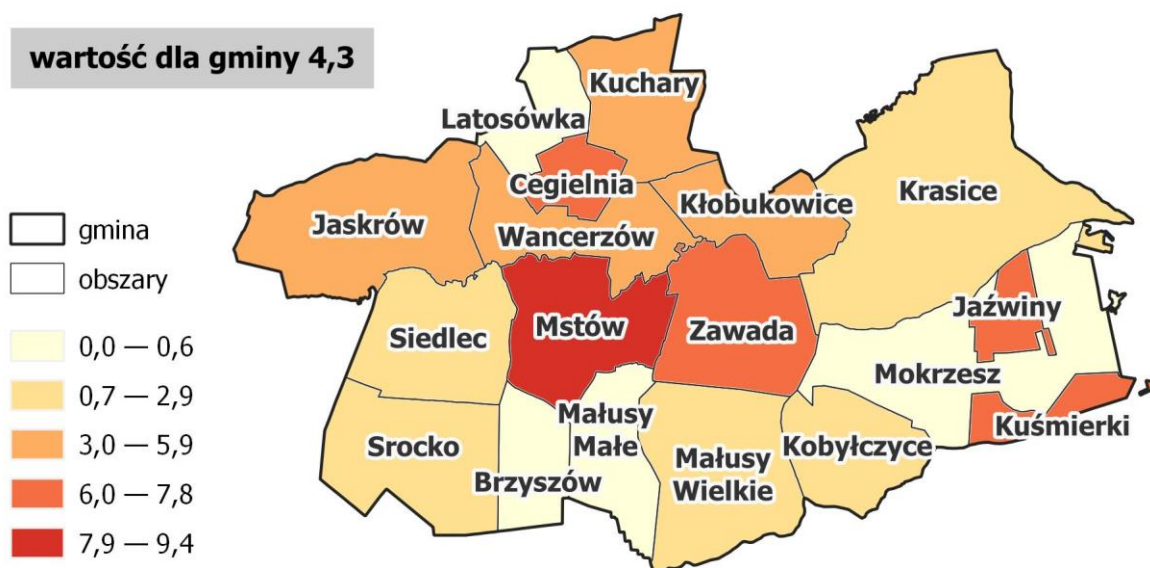
Obszar porównawczy	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność	Liczba mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców
Brzyszków	0	475	0,0
Cegielnia	3	440	6,8
Jaskrów	8	1884	4,2

Obszar porównawczy	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność	Liczba mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców
Jaźwiny	1	167	6,0
Kłobukowice	1	284	3,5
Kobyłczyce	1	467	2,1
Krasice	2	679	2,9
Kuchary	2	518	3,9
Kuśmierki	1	129	7,8
Latosówka	0	236	0,0
Małusy Małe	0	307	0,0
Małusy Wielkie	1	403	2,5
Mokrzysz	0	615	0,0
Mstów	15	1590	9,4
Siedlec	1	597	1,7
Srocko	1	456	2,2
Wancerzów	4	864	4,6
Zawada	5	680	7,4
Gmina Mstów	46	10791	4,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie.

W 2023 r. w gminie odnotowano 46 osób pobierających świadczenia z tytułu niepełnosprawności, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wartość 4,3, co jest relatywnie niską wartością. Najwyższy odsetek mieszkańców ze szczególnymi potrzebami zarejestrowano na obszarach: Mstów (9,4), Kuśmierki (7,8), Zawada (7,4), Cegielnia (6,8) i Jaźwiny (6,0). Natomiast brak zapotrzebowania na pomoc dla osób niepełnosprawnych odnotowano w sołectwach: Brzyszków, Latosówka, Małusy Małe oraz Mokrzysz, co świadczy, że takie osoby nie zamieszkują tych terenów lub ze względu na swoją sytuację finansową nie miały potrzeby zwracać się o tego typu świadczenie.

Grafika 9 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie.

Kolejnym zjawiskiem, które może wpływać na wzrost ryzyka kryzysu społecznego, jest problem uzależnienia od alkoholu. W celu dokładniejszej oceny skali tego zjawiska wykorzystano informacje zebrane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mstowie, które dotyczą liczby osób borykających się z tym uzależnieniem. Zrozumienie tej problematyki jest kluczowe dla opracowania skutecznych strategii wsparcia.

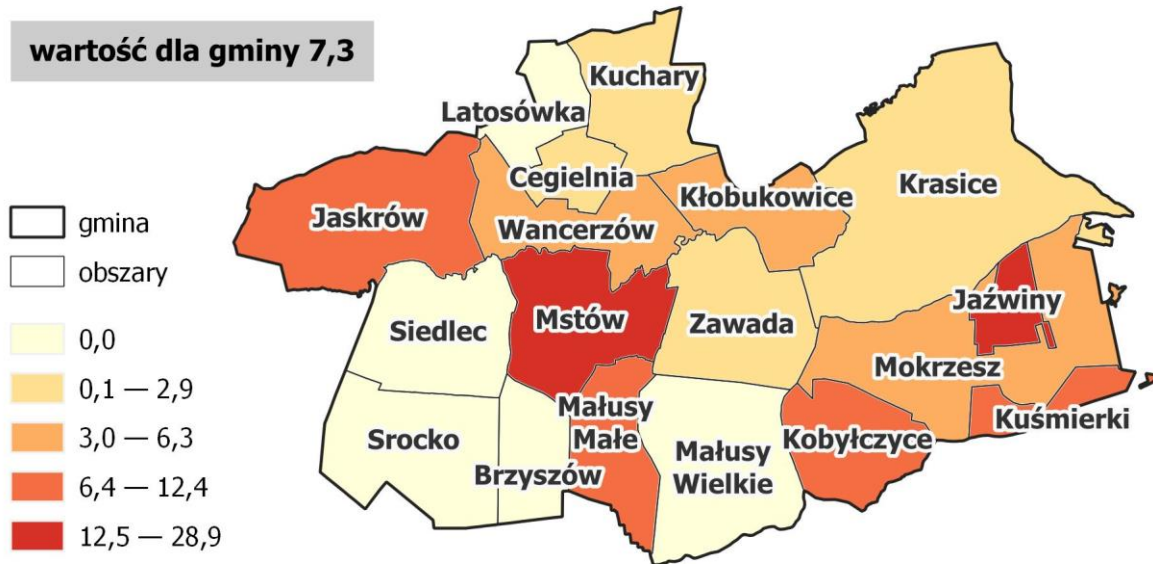
Tabela 11 Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców
Brzyszków	0,00
Cegielnia	2,27
Jaskrów	6,37
Jaźwiny	17,96
Kłobukowice	3,52
Kobyłczyce	6,42
Krasice	2,95
Kuchary	1,93
Kuśmierki	7,75
Latosówka	0,00
Małusy Małe	6,51
Małusy Wielkie	0,00
Mokrzesz	3,25
Mstów	28,93
Siedlec	0,00
Srocko	0,00
Wancerzów	3,47
Zawada	2,94
Gmina Mstów	7,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie.

Wskaźnik uzależnienia od alkoholu w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w mieście wynosi 7,3, przy czym wyższe wartości, sięgające 3,5, odnotowano w sołectwach: Mstów (28,93), Jaźwiny (17,96) oraz Kuśmierki (7,75). Należy jednak pamiętać, że dane te pochodzą z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i dotyczą tylko tych osób, które korzystają z wsparcia. W rzeczywistości skala problemu wśród mieszkańców może być znacznie większa, ponieważ wiele osób zmagających się z uzależnieniami nie szuka pomocy ani nie korzysta z dostępnych usług społecznych. Zidentyfikowanie tego zjawiska jest zatem utrudnione. Z uwagi na to, oprócz wsparcia dla osób uzależnionych, kluczowe jest także prowadzenie działań prewencyjnych, edukacyjnych i informacyjnych wśród społeczności, aby zwiększyć świadomość na temat problemu oraz promować zdrowy styl życia.

Grafika 10 Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie.

Jednym z istotnych wskaźników bezpieczeństwa w gminie jest analiza przypadków przemocy domowej, która opiera się na liczbie wypełnionych formularzy „Niebieskiej Karty” przez policję. Dokument ten jest wypełniany w sytuacjach, gdy istnieje podejrzenie, że dana osoba mogła doświadczyć przemocy w rodzinie.

Tabela 12 Liczba ofiar przemocy (OPS) na 1000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba ofiar przemocy	Liczba mieszkańców	Liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców
Brzyszków	1	475	2,11
Cegielnia	1	440	2,27
Jaskrów	2	1884	1,06
Jaźwiny	0	167	0,00
Kłobukowice	1	284	3,52
Kobyłczyce	2	467	4,28
Krasice	1	679	1,47
Kuchary	0	518	0,00

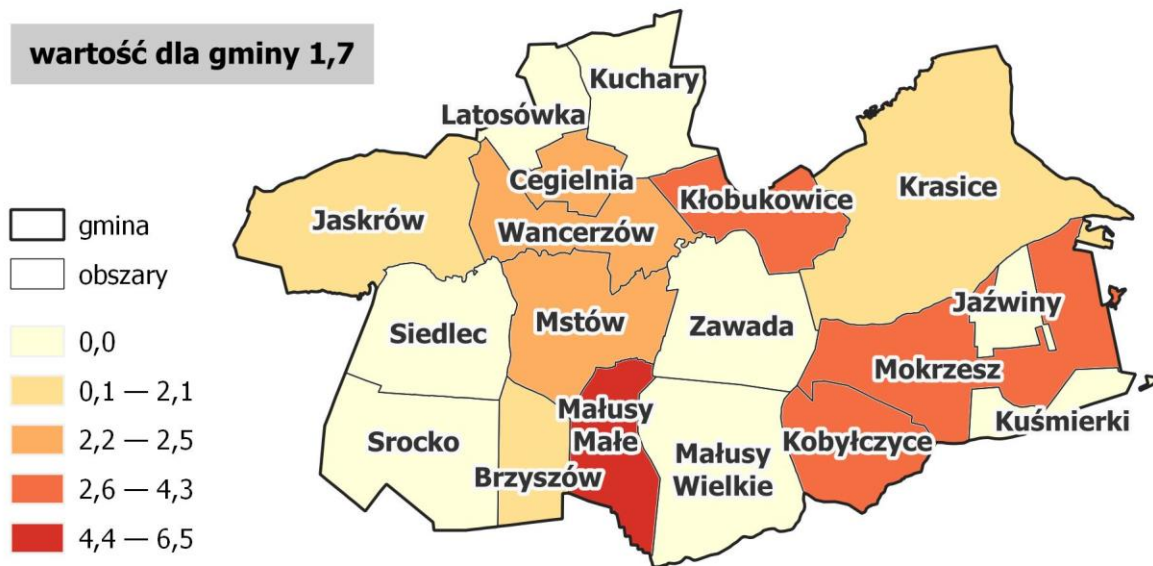
Obszar porównawczy	Liczba ofiar przemocy	Liczba mieszkańców	Liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców
Kuśmierki	0	129	0,00
Latosówka	0	236	0,00
Małusy Małe	2	307	6,51
Małusy Wielkie	0	403	0,00
Mokrzysz	2	615	3,25
Mstów	4	1590	2,52
Siedlec	0	597	0,00
Srocko	0	456	0,00
Wancerzów	2	864	2,31
Zawada	0	680	0,00
Gmina Mstów	18	10791	1,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie wynika, że w 2023 roku w gminie Mstów zarejestrowano 18 przypadków osób dotkniętych przemocą. Najwyższy wskaźnik wystąpienia przemocy zaobserwowano w sołectwie Małusy Małe, gdzie osiągnął wartość 6,51 na 1 000 mieszkańców. Na drugim miejscu znalazło się sołectwo Kobyłczyce, gdzie zarejestrowano 2 przypadki, co daje wskaźnik 4,28 ofiar na 1 000 mieszkańców. W innych sołectwach również odnotowano po 2 przypadki lub więcej, jednak w przeliczeniu na liczbę mieszkańców wyższą intensywność problemu określono w Kobyłczycach. Choć w sołectwie Mstów liczby bezwzględne mogą sugerować poważniejszy problem, niska wartość wskaźnika pozwala traktować te dane jako statystykę i nie świadczy to o rzeczywistej skali przemocy w społeczności. W ośmiu sołectwach nie zidentyfikowano zgłoszeń dotyczących przemocy w rodzinie.

Tego rodzaju dane podkreślają znaczenie wsparcia i działań prewencyjnych w celu poprawy bezpieczeństwa w gminie oraz ochrony osób narażonych na przemoc. Warto kontynuować monitorowanie i działania na rzecz zwiększenia świadomości społecznej oraz dostępności pomocy dla ofiar przemocy.

Grafika 11 Liczba ofiar przemocy (OPS) na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie.

Aby ocenić poziom bezpieczeństwa w gminie Mstów, przeprowadzono analizę kilku wskaźników. Do badania bezpieczeństwa publicznego wykorzystano dane dotyczące liczby przestępstw, incydentów drogowych oraz liczbę interwencji policji.

Na początku skoncentrowano się na zmiennej przedstawiającej liczbę przestępstw na 1 000 mieszkańców. Kondycja społeczna gminy, w kontekście poczucia bezpieczeństwa, odgrywa kluczową rolę w planowaniu działań rewitalizacyjnych. Wysoki poziom bezpieczeństwa wpływa nie tylko na jakość życia mieszkańców, ale także zwiększa atrakcyjność gminy jako miejsca do osiedlenia się. Dlatego tak ważne jest, aby podejmować skuteczne działania w celu poprawy sytuacji tej sferze, co może przyczynić się do rozwoju społecznego i ekonomicznego gminy.

Tabela 13 Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców

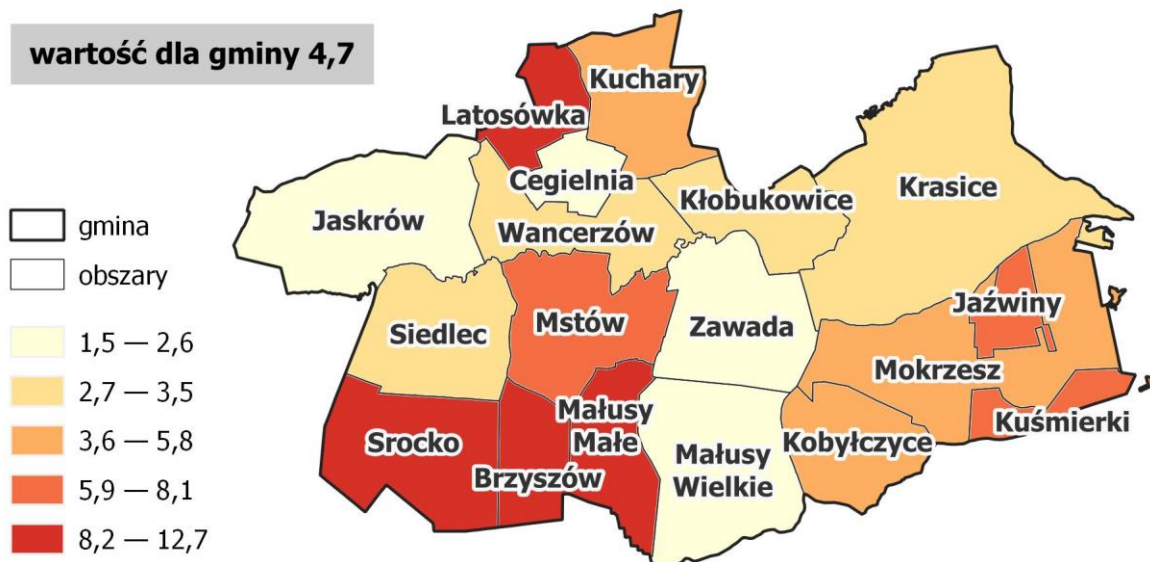
Obszar porównawczy	Ogólna liczba przestępstw	Liczba mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców
Brzyszków	4	475	8,42
Cegielnia	1	440	2,27
Jaskrów	4	1884	2,12
Jażwiny	1	167	5,99
Kłobukowice	1	284	3,52
Kobyłczyce	2	467	4,28
Krasice	2	679	2,95
Kuchary	3	518	5,79
Kuśmierki	1	129	7,75
Latosówka	3	236	12,71
Małusy Małe	3	307	9,77
Małusy Wielkie	1	403	2,48
Mokrzesz	3	615	4,88
Mstów	12	1590	7,55
Siedlec	2	597	3,35
Srocko	4	456	8,77

Obszar porównawczy	Ogólna liczba przestępstw	Liczba mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców
Wancerzów	3	864	3,47
Zawada	1	680	1,47
Gmina Mstów	51	10791	4,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Częstochowie

W analizowanym okresie w gminie Mstów zarejestrowano 51 naruszeń prawa zakwalifikowane jako przestępstwo, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przekłada się na wartość 4,7. Spośród 18 jednostek w ośmiu z nich wartość wskaźnika jest wyższa niż średnia gminy. Największą liczbę przestępstw na 1000 mieszkańców zarejestrowano w sołectwach Latosówka (12,71), Małusy Małe (9,77), Srocko (8,77), Brzyszów (8,42) oraz Kuśmierki (7,75). Z kolei sołectwo Zawada wykazuje najkorzystniejszą sytuację, charakteryzującą się wysokim poziomem bezpieczeństwa, z najniższym wskaźnikiem równym 1,47.

Grafika 12 Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Częstochowie

Drugim wskaźnikiem, który pozwala na analizę poziomu bezpieczeństwa, jest liczba zarejestrowanych incydentów w ruchu drogowym. Na terenie gminy w 2023r. w sumie odnotowano 137 takich zdarzeń, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wartość 12,7.

Tabela 14 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba zdarzeń drogowych	Liczba mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców
Brzyszów	5	475	10,53
Cegielnia	2	440	4,55
Jaskrów	22	1884	11,68
Jazwiny	0	167	0,00
Kłobukowice	4	284	14,08

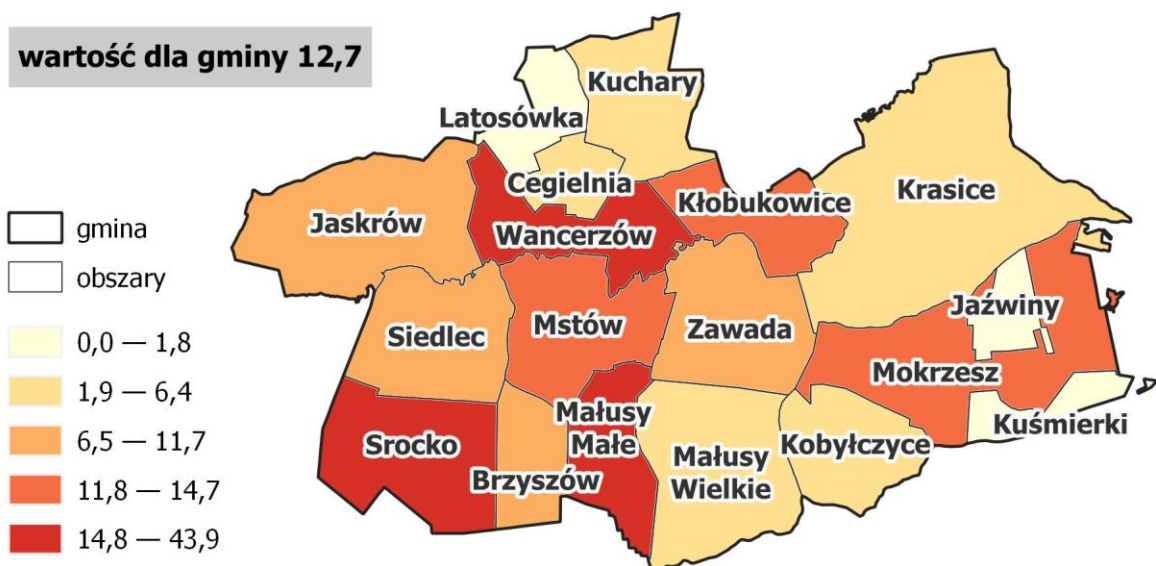
Obszar porównawczy	Liczba zdarzeń drogowych	Liczba mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców
Kobyłczyce	3	467	6,42
Krasice	2	679	2,95
Kuchary	1	518	1,93
Kuśmierki	0	129	0,00
Latosówka	0	236	0,00
Małusy Małe	7	307	22,80
Małusy Wielkie	2	403	4,96
Mokrzesz	8	615	13,01
Mstów	21	1590	13,21
Siedlec	7	597	11,73
Srocko	20	456	43,86
Wancerzów	26	864	30,09
Zawada	7	680	10,29
Gmina Mstów	137	10791	12,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Częstochowie.

Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w sołectwie Srocko, osiągającą 43,86. Wysoki poziom wskaźnika może być wynikiem znacznej liczby zdarzeń drogowych w stosunku do liczby mieszkańców. Dodatkowo, może to być związane z przebiegiem drogi powiatowej 1040S, która prowadzi przez tereny leśne na tym obszarze.

Taki poziom zdarzeń drogowych może wskazywać na konieczność wprowadzenia dodatkowych działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa na drogach, co przyczyniłoby się do zwiększenia komfortu i bezpieczeństwa mieszkańców. W przeciwieństwie do tego, w sołectwach Jaźwiny, Kuśmierki i Latosówka nie zarejestrowano żadnych zdarzeń.

Grafika 13 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Częstochowie

Równie istotnym elementem analizy zjawisk społecznych jest kwestia interwencji policji. Interwencje policyjne często mają miejsce w odpowiedzi na sytuacje kryzysowe, które zagrażają bezpieczeństwu publicznemu, takie jak przemoc domowa, wandalizm czy zakłócenie porządku publicznego.

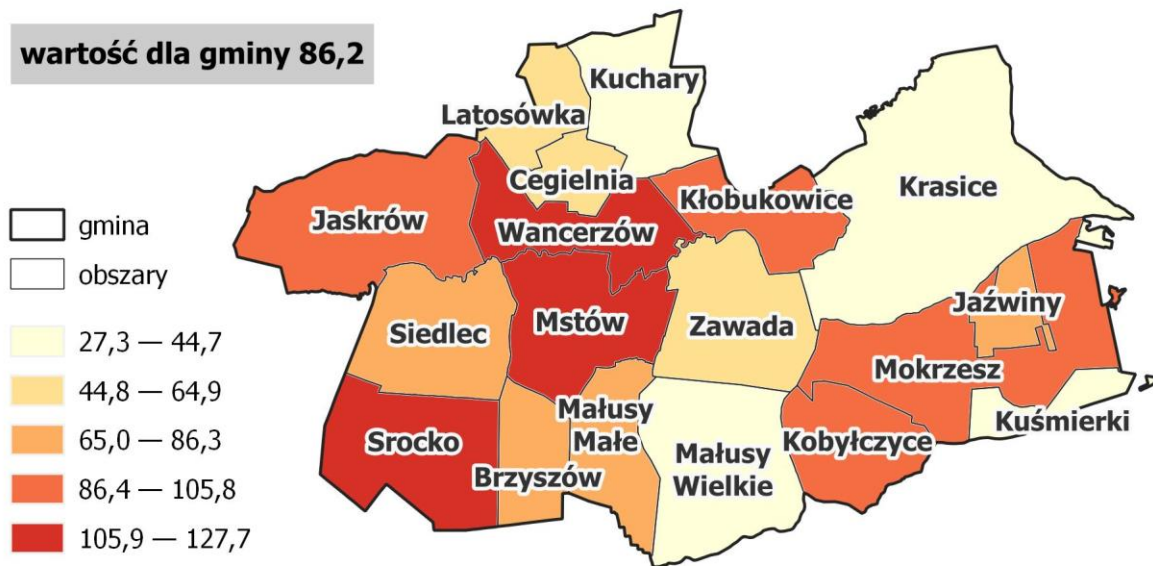
Tabela 15 Liczba interwencji policji na 1000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba interwencji policji	Liczba mieszkańców	Liczba interwencji policji na 1000 mieszkańców
Brzyszków	32	475	67,37
Cegielnia	23	440	52,27
Jaskrów	186	1884	98,73
Jaźwiny	12	167	71,86
Kłobukowice	30	284	105,63
Kobyłczyce	42	467	89,94
Krasice	30	679	44,18
Kuchary	19	518	36,68
Kuśmierki	4	129	31,01
Latosówka	13	236	55,08
Małusy Małe	25	307	81,43
Małusy Wielkie	11	403	27,30
Mokrzysz	57	615	92,68
Mstów	203	1590	127,67
Siedlec	51	597	85,43
Srocko	54	456	118,42
Wancerzów	107	864	123,84
Zawada	31	680	45,59
Gmina Mstów	930	10791	86,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Częstochowie.

Ogólna liczba interwencji policji w gminie wyniosła 930, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wartość 86,2. Analiza skategoryzowanych wartości wskaźnika ujawnia obszary kryzysowe, którymi są sołectwa Mstów (127,67), Wancerzów (123,84) oraz Srocko (118,42). Te dane sugerują, że w tych lokalizacjach może występować wyższy poziom problemów społecznych, co wymaga szczególnej uwagi i potencjalnych działań prewencyjnych ze strony służb oraz lokalnych instytucji. Warto zauważyć, że im więcej mieszkańców w danym sołectwie, tym większa szansa na występowanie naruszeń prawa. Zwiększona liczba mieszkańców może prowadzić do osłabienia kontroli społecznej, co sprzyja występowaniu problematycznych zachowań.

Grafika 14 Liczba interwencji policji na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Częstochowie

Następnie przeanalizowano poziom kapitału społecznego w gminie Mstów, koncentrując się na skłonności mieszkańców do zrzeszania się oraz podejmowania aktywności na rzecz lokalnej społeczności. Badanie to obejmuje między innymi liczbę organizacji pozarządowych przypadających na każde 1 000 mieszkańców. Wartość tego wskaźnika pozwala ocenić, jak aktywna jest społeczność w angażowaniu się w różnorodne inicjatywy, co może mieć kluczowe znaczenie dla budowania więzi społecznych oraz poprawy jakości życia w gminie. Niski poziom aktywności mieszkańców prowadzi do osłabienia więzi społecznych, co może skutkować marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Zaangażowanie mieszkańców w działania lokalne przyczynia się również do rozwoju gminy. Inicjatywy oddolne, które odpowiadają na realne potrzeby społeczności, mogą stymulować kreatywność oraz współpracę, a także zwiększać poczucie przynależności i odpowiedzialności za wspólne dobro. Dlatego istotne jest, aby władze gminy i organizacje społeczne wspólnie dążyły do aktywizacji mieszkańców, tworząc przestrzeń dla dialogu i współdziałania.

Tabela 16 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

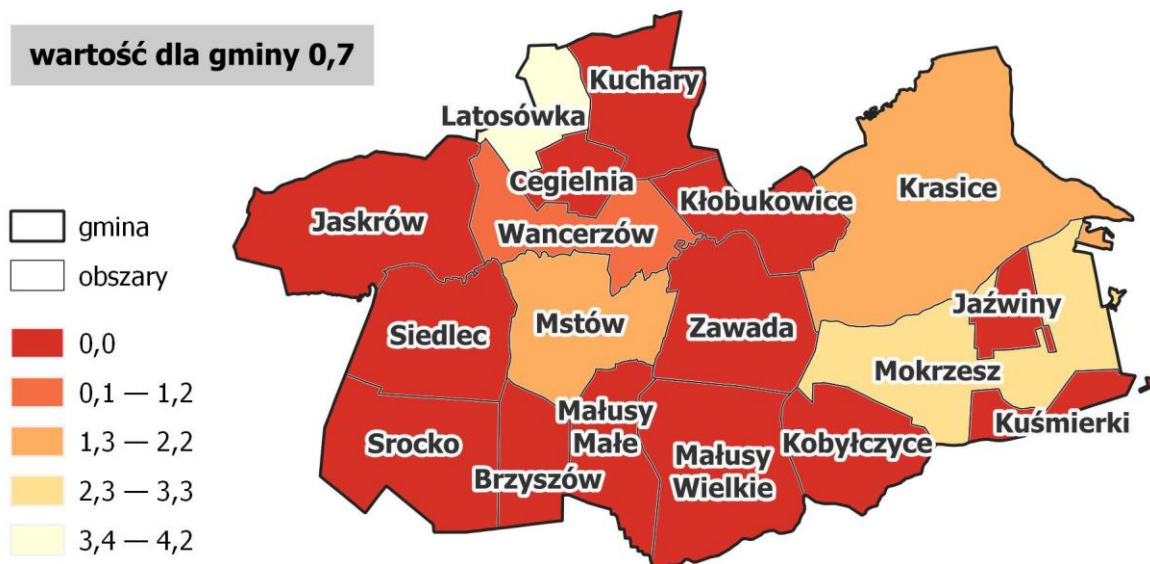
Obszar porównawczy	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Brzyszków	1	475	2,11
Cegielnia	1	440	2,27
Jaskrów	2	1884	1,06
Jaźwiny	0	167	0,00
Kłobukowice	0	284	0,00
Kobyłczyce	1	467	2,14
Krasice	2	679	2,95
Kuchary	1	518	1,93
Kuśmierki	0	129	0,00

Obszar porównawczy	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Latosówka	2	236	8,47
Małusy Małe	1	307	3,26
Małusy Wielkie	1	403	2,48
Mokrzesz	3	615	4,88
Mstów	4	1590	2,52
Siedlec	1	597	1,68
Srocko	1	456	2,19
Wancerzów	0	864	0,00
Zawada	1	680	1,47
Gmina Mstów	22	10791	2,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

Na terenie całej gminy łącznie zarejestrowanych jest 8 organizacji pozarządowych, a uzyskany wskaźnik dla całej gminy wyniósł 0,7. W aż 13 sołectwach wskaźnik ten wynosi 0, co wskazuje na brak takich organizacji w tych miejscach. Najwyższy wskaźnik odnotowano w sołectwie Latosówka (4,24). Organizacje pozarządowe odgrywają kluczową rolę w demokracji i społeczeństwie obywatelskim, przyczyniając się do wzbogacenia oferty lokalnej i wspierając mieszkańców. Mimo to liczba zarejestrowanych organizacji w poszczególnych jednostkach nie odzwierciedla ich potencjału i możliwości działania.

Grafika 15 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

Wskaźniki gospodarcze

Drugą analizowaną sferę opisują dane dotyczące sytuacji gospodarczej gminy, koncentrujące się na poziomie rozwoju przedsiębiorczości oraz towarzyszących jej trendach. Wysoka aktywność gospodarcza może sugerować sprzyjające warunki dla inwestycji, generowanie nowych miejsc pracy oraz ogólny wzrost gospodarczy gminy. Z kolei niski poziom aktywności gospodarczej może wskazywać na ograniczenia w rozwoju sektora prywatnego oraz brak sprzyjających warunków dla lokalnych przedsiębiorców.

Pierwszym wskaźnikiem, który poddano analizie w tej sferze jest poziom rozwoju gospodarczego wyrażonego liczbą podmiotów zarejestrowanych na 1 000 mieszkańców. W analizowanym okresie w gminie Mstów zarejestrowanych było 586 podmiotów gospodarczych, a wartość wskaźnika w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniosła 54,3.

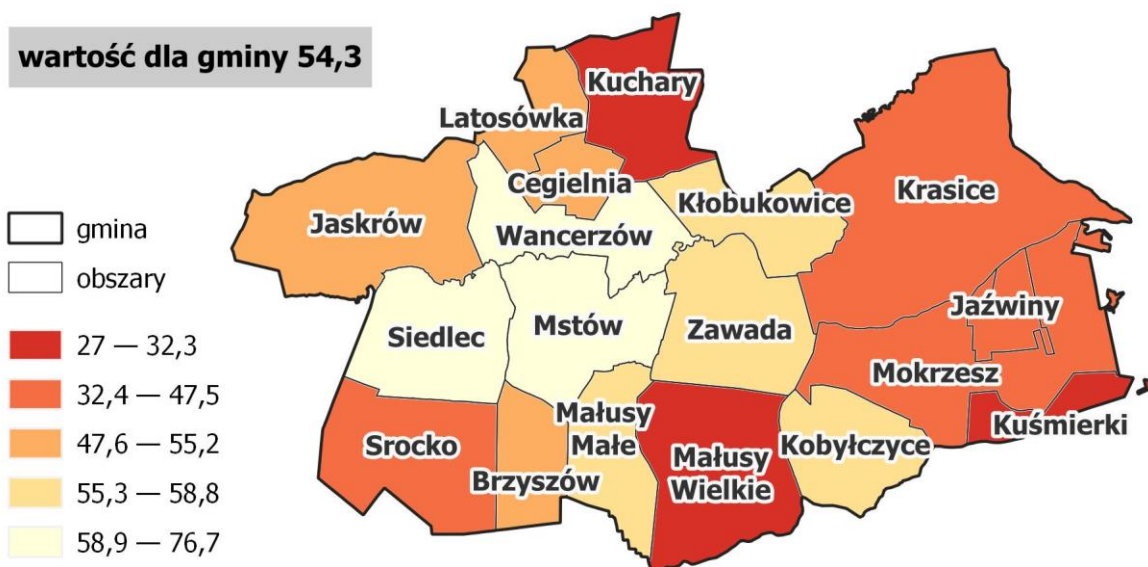
Tabela 17 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
Brzyszków	23	475	48,4
Cegielnia	24	440	54,5
Jaskrów	103	1884	54,7
Jaźwiny	7	167	41,9
Kłobukowice	16	284	56,3
Kobyłczyce	26	467	55,7
Krasice	23	679	33,9
Kuchary	14	518	27,0
Kuśmierki	4	129	31,0
Latosówka	13	236	55,1
Małusy Małe	18	307	58,6
Małusy Wielkie	13	403	32,3
Mokrzysz	27	615	43,9
Mstów	122	1590	76,7
Siedlec	40	597	67,0
Srocko	16	456	35,1
Wancerzów	57	864	66,0
Zawada	40	680	58,8
Gmina Mstów	586	10791	54,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

Najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz najwyższy wskaźnik wystąpiły w sołectwie Mstów, natomiast w sołectwie Kuchary odnotowano ich najmniej. Różnice te mogą świadczyć o zróżnicowanym rozwoju gospodarczym w różnych obszarach.

Grafika 16 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

Druga zmienna, która pomaga określić tendencje w rozwoju przedsiębiorczości, opiera się na analizie danych dotyczących nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych firm. Analizując te dane można zauważyć, że bilans podmiotów gospodarczych w gminie jest dodatni, co może świadczyć o stabilności poziomu rozwoju gospodarczego.

Tabela 18 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców

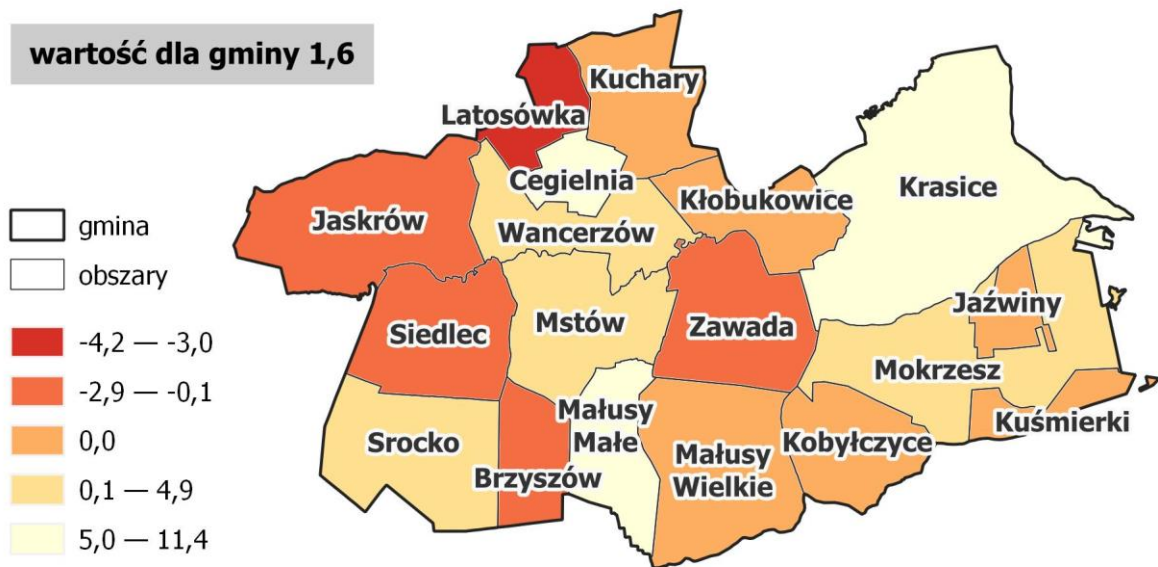
Obszar porównawczy	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	Różnica podmiotów	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców
Brzyszków	0	1	-1	-2,1
Cegielnia	7	2	5	11,4
Jaskrów	6	7	-1	-0,5
Jażwiny	0	0	0	0,0
Kłobukowice	1	1	0	0,0
Kobyłczyce	0	0	0	0,0
Krasice	7	0	7	10,3
Kuchary	0	0	0	0,0
Kuśmierki	0	0	0	0,0
Latosówka	0	1	-1	-4,2
Małusy Małe	3	1	2	6,5
Małusy Wielkie	1	1	0	0,0
Mokrzesz	3	1	2	3,3
Mstów	8	5	3	1,9

Obszar porównawczy	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	Różnica podmiotów	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców
Siedlec	1	2	-1	-1,7
Srocko	3	1	2	4,4
Wancerzów	3	1	2	2,3
Zawada	0	2	-2	-2,9
Gmina Mstów	43	26	7	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG.

W dziesięciu obszarach porównawczych odnotowano wartość wskaźnika poniżej średniej gminy. Najniższy wskaźnik odnotowano w sołectwie Latosówka, wynoszący -4,2. Warto jednak zauważyć, że ta niska wartość wynika z małej liczby mieszkańców w tym sołectwie –zarejestrowano tam jedynie jeden wyrejestrowany podmiot. Należy również pamiętać, że rejestracja podmiotów gospodarczych nie zawsze odzwierciedla rzeczywistą działalność prowadzoną w danym rejonie.

Grafika 17 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG.

Wskaźniki środowiskowe

Analiza sfery środowiskowej ma na celu określenie stanu i jakości środowiska naturalnego, które ma bezpośredni wpływ na zdrowie oraz jakość życia mieszkańców gminy. Ochrona środowiska staje się kluczowym wyzwaniem w kontekście narastających zmian klimatycznych. Dbałość o otoczenie ma bezpośredni wpływ na zdrowie mieszkańców, ich komfort życia oraz wizerunek i atrakcyjność danej gminy. W związku z tym w badaniach uwzględniono różne aspekty, takie jak obecność wyrobów

azbestowych w Gminie Mstów, przekroczenia norm jakości powietrza oraz poziom hałasu komunikacyjnego.

Pierwszą zmienną analizowaną w ramach sfery środowiskowej jest ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca. W przeszłości azbest był jednym z najczęściej wykorzystywanych i najtańszych materiałów budowlanych. Obecnie jednak jego użycie jest systematycznie eliminowane z gmin. Mimo wprowadzenia odpowiednich regulacji i zakazów, wiele budynków wybudowanych przed ich wprowadzeniem wciąż zawiera materiały azbestowe. To efekt długiego okresu, w którym azbest był powszechnie stosowany w budownictwie oraz niskiej świadomości zagrożeń, jakie niesie ze sobą ten szkodliwy surowiec.

Na terenie Gminy Mstów zidentyfikowano łącznie 1,55 tys. ton wyrobów azbestowych, co daje średnio 144,1 kg na jednego mieszkańca.

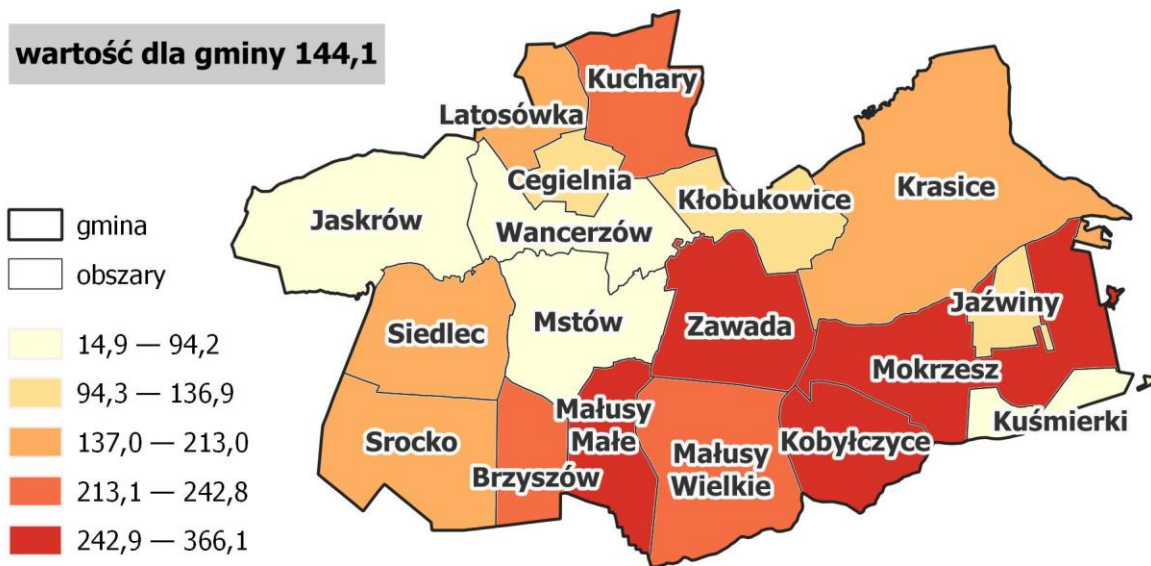
Tabela 19 Ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców	Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych	Ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca
Brzyszków	475	111 235	234,2
Cegielnia	440	51 955	118,1
Jaskrów	1884	115 095	61,1
Jażwiny	167	16 255	97,3
Kłobukowice	284	35 580	125,3
Kobyłczyce	467	122 345	262,0
Krasice	679	141 496	208,4
Kuchary	518	122 715	236,9
Kuśmierki	129	11 895	92,2
Latosówka	236	35 995	152,5
Małusy Małe	307	100 965	328,9
Małusy Wielkie	403	93 240	231,4
Mokrzysz	615	151 770	246,8
Mstów	1590	23 730	14,9
Siedlec	597	91 245	152,8
Srocko	456	63 735	139,8
Wancerzów	864	16 365	18,9
Zawada	680	248 936	366,1
Gmina Mstów	10791	1 554 552	144,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mstowie

Największe ilości azbestu stwierdzono w sołectwie Zawada, gdzie odnotowano 25 ton, co przekłada się na wskaźnik wynoszący 366,1 kg na mieszkańca. Z kolei w sołectwie Mstów zidentyfikowano zaledwie 24 ton wyrobów azbestowych, co skutkuje najniższym wskaźnikiem równym 14,9 kg.

Grafika 18 Ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mstowie

Kolejnym analizowanym wskaźnikiem w sferze środowiskowej jest udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. W gminie Mstów głównym źródłem emisji hałasu komunikacyjnego jest droga wojewódzka nr 786, która przebiega przez sołectwa Jaskrów, Wancierzów, Mstów, Zawada, Mokrzesz i Jażwiny. Choć hałas generowany przez ruch samochodowy na drogach gminnych i powiatowych jest również obecny, jego natężenie oraz związane z tym zagrożenie są znacznie niższe. Dodatkowo, brak linii kolejowej w gminie Mstów przyczynia się do ograniczenia emisji hałasu komunikacyjnego. W mieście 13,4% budynków mieszkalnych znajduje się w strefie zagrożenia hałasem drogowym, co przekłada się na 539 budynków narażonych na takie zanieczyszczenie akustyczne.

Tabela 20 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym

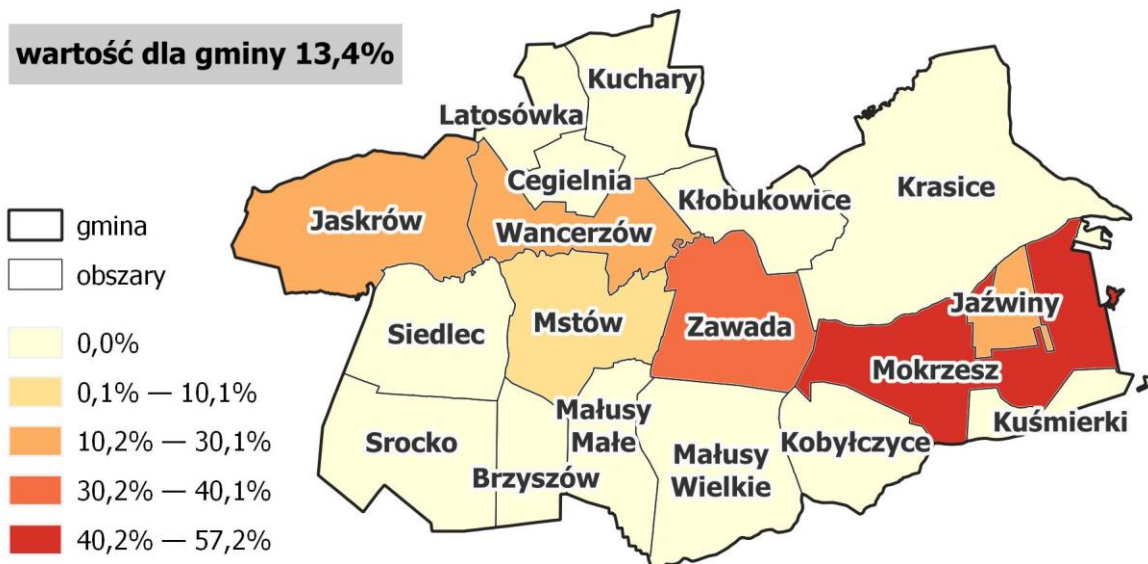
Obszar porównawczy	Budynki mieszkalne w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Liczba budynków mieszkalnych	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym
Brzyszków	0	156	0,0%
Cegielnia	0	167	0,0%
Jaskrów	160	644	24,8%
Jażwiny	17	63	27,0%
Kłobukowice	0	115	0,0%
Kobylczyce	0	164	0,0%
Krasice	0	286	0,0%
Kuchary	0	172	0,0%
Kuśmierki	0	35	0,0%
Latosówka	0	96	0,0%
Małusy Małe	0	118	0,0%
Małusy Wielkie	0	150	0,0%
Mokrzesz	147	257	57,2%

Obszar porównawczy	Budynki mieszkalne w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Liczba budynków mieszkalnych	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym
Mstów	64	636	10,1%
Siedlec	0	213	0,0%
Srocko	0	172	0,0%
Wancerzów	77	351	21,9%
Zawada	74	238	31,1%
Gmina Mstów	539	4 033	13,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT (Baza danych obiektów topograficznych).

Zagrożenie hałasem drogowym występuje w sołectwie Mokrzesz (57,2%), a następnie Zawada (31,1%), Jażwiny (27,0%), Jaskrów (24,8%), Wancerzów (21,9%) oraz Mstów (10,1%). Związane jest to z ruchem na drodze wojewódzkiej przebiegającej przez te obszary. W pozostałych jednostkach nie stwierdzono zagrożenia hałasem drogowym.

Grafika 19 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT (Baza danych obiektów topograficznych).

Analizując stan środowiska, istotne jest również zbadanie przyczyn niskiej jakości powietrza oraz zróżnicowania tego problemu w różnych obszarach gminy. Z tego względu kolejną badaną zmienną dotyczy jakości powietrza atmosferycznego, a konkretnie średniego rocznego poziomu zanieczyszczeń powietrza, który został zarejestrowany na poszczególnych obszarach porównawczych.

Tabela 21 Średnie roczne stężenie PM2.5

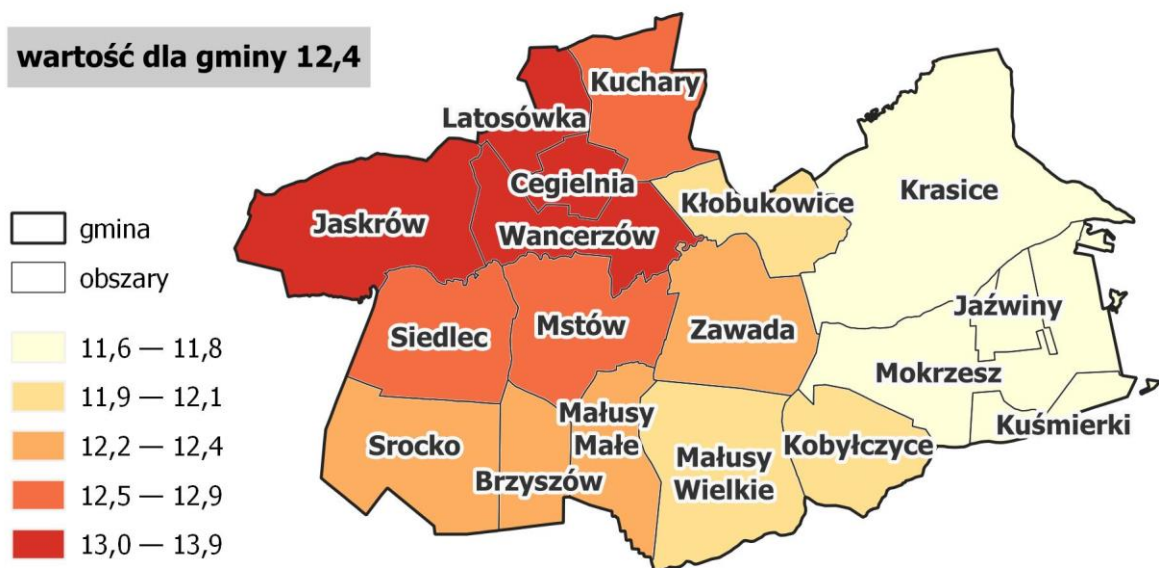
Obszar porównawczy	Średnie roczne stężenie PM2.5
Brzyszków	12,4
Cegielnia	13,3
Jaskrów	13,9
Jażwiny	11,7

Obszar porównawczy	Średnie roczne stężenie PM2.5
Kłobukowice	12,1
Kobyłczyce	11,9
Krasice	11,7
Kuchary	12,5
Kuśmierki	11,6
Latosówka	13,0
Małusy Małe	12,2
Małusy Wielkie	11,9
Mokrzesz	11,8
Mstów	12,8
Siedlec	12,9
Srocko	12,4
Wancerzów	13,2
Zawada	12,2
Gmina Mstów	12,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <https://powietrze.gios.gov.pl/>.

Średnie roczne stężenie pyłu PM 2,5 dla gminy wynosi 12,40. W siedmiu jednostkach zarejestrowano wyższe wyniki niż średnia gminy, w tym w sołectwie Jaskrów, gdzie średnie roczne stężenie PM2.5 wynosi 13,9, co czyni je najwyższym w gminie. Najniższe stężenie odnotowano natomiast w sołectwie Kuśmierki.

Grafika 20 Średnie roczne stężenie PM2.5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <https://powietrze.gios.gov.pl/>.

Kolejną zmienną analizującą stan środowiska jest udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe. Na terenie Gminy Mstów dominującym paliwem w strukturze pokrycia potrzeb

cieplnych jest węgiel kamienny, biomasa (drewno) oraz gaz ziemny.⁶ W gminie zidentyfikowano 4 657 punktów w ewidencji źródeł ciepła, z czego 60,9% to punkty korzystające z kotłów na paliwo stałe.

Tabela 22 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe

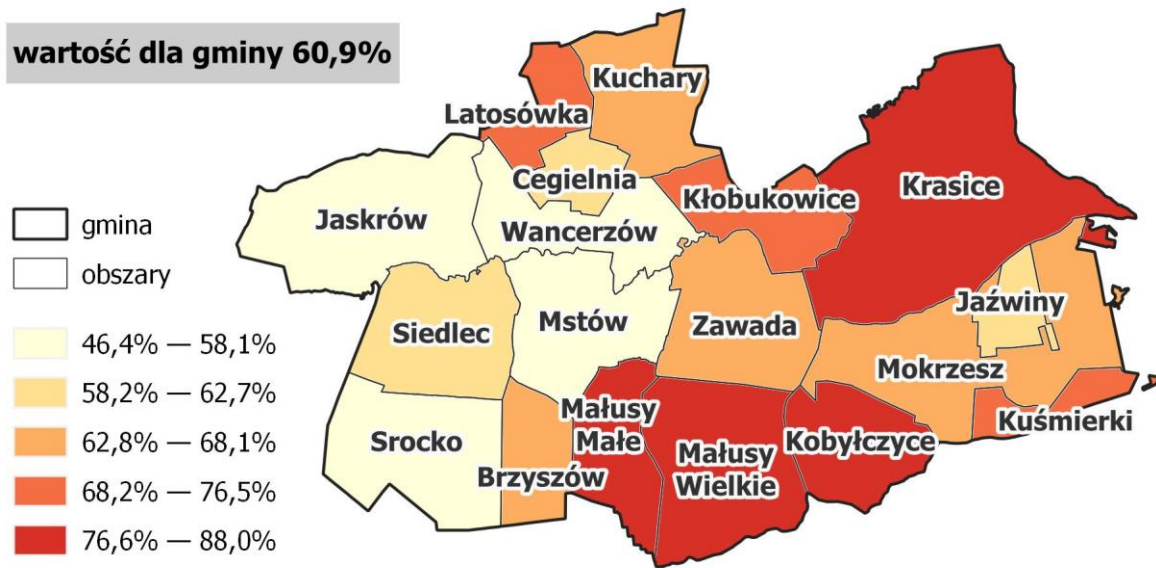
Obszar porównawczy	Liczba punktów w ewidencji źródeł ciepła	Liczba punktów w ewidencji źródeł ciepła ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe
Brzyszów	179	114	63,7%
Cegielnia	174	107	61,5%
Jaskrów	853	396	46,4%
Jażwiny	67	41	61,2%
Kłobukowice	154	111	72,1%
Kobyłczyce	164	137	83,5%
Krasice	292	228	78,1%
Kuchary	200	133	66,5%
Kuśmierki	35	26	74,3%
Latosówka	107	74	69,2%
Małusy Małe	125	110	88,0%
Małusy Wielkie	136	117	86,0%
Mokrzysz	274	186	67,9%
Mstów	746	400	53,6%
Siedlec	247	150	60,7%
Srocko	207	117	56,5%
Wancerzów	391	197	50,4%
Zawada	306	193	63,1%
Gmina Mstów	4 657	2 837	60,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Mstowie.

Najwięcej gospodarstw korzystających z kotłów na paliwo stałe odnotowano w sołectwie Mstów. Jednak w kontekście wszystkich zarejestrowanych źródeł ciepła najtrudniejsza sytuacja występuje w sołectwie Małusy Małe, gdzie udział gospodarstw ogrzewanych tymi kotłami wynosi 88,0%.

⁶ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Mstów

Grafika 21 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Mstowie.

Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne

W analizie przestrzenno-funkcjonalnej skoncentrowano się na identyfikacji ograniczeń przestrzennych oraz czynników wpływających na jakość życia mieszkańców w wybranych rejonach. Oceniono dostępność usług publicznych, takich jak opieka zdrowotna, tereny rekreacyjne oraz infrastruktura komunikacyjna i rowerowa, a także obecność obszarów biologicznie czynnych. Te wszystkie elementy mają kluczowe znaczenie dla komfortu i jakości życia mieszkańców różnych części gminy.

Pierwszym analizowanym wskaźnikiem w tej sferze jest dostępność punktów usług publicznych. Obejmuje on liczbę instytucji publicznych, takich jak biblioteki, apteki, placówki pocztowe, banki czy instytucje kultury, dostępnych w danym obszarze. Wskaźnik ten jest prezentowany w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

W mieście znajdują się 42 punkty związane z usługami publicznymi. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wskaźnik dostępności usług jest na poziomie 3,89.

Tabela 23 Dostępność do punktów usług publicznych

Obszar porównawczy	Punkty usług publicznych	Liczba mieszkańców	Dostępność do punktów usług publicznych
Brzyszków	2	475	4,2
Cegielnia	0	440	0,0
Jaskrów	5	1884	2,7
Jażwiny	0	167	0,0
Kłobukowice	0	284	0,0
Kobylczyce	2	467	4,3
Krasice	2	679	2,9
Kuchary	2	518	3,9
Kuśmierki	0	129	0,0

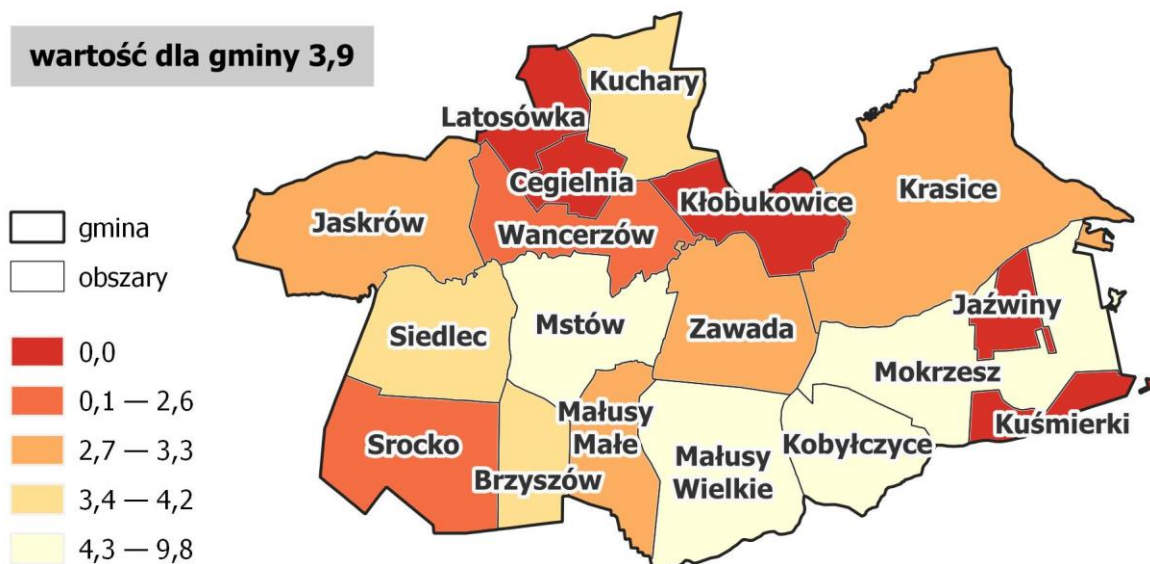
Obszar porównawczy	Punkty usług publicznych	Liczba mieszkańców	Dostępność do punktów usług publicznych
Latosówka	0	236	0,0
Małusy Małe	1	307	3,3
Małusy Wielkie	3	403	7,4
Mokrzesz	6	615	9,8
Mstów	13	1590	8,2
Siedlec	2	597	3,4
Srocko	1	456	2,2
Wancerzów	1	864	1,2
Zawada	2	680	2,9
Gmina Mstów	42	10791	3,89

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT (Baza danych obiektów topograficznych).

Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w sołectwie Mokrzesz, gdzie zidentyfikowano 6 punktów usług publicznych, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dało wartość 9,8. W sołectwie Mstów zarejestrowano większą ilość punktów usługowych (13), jednak z uwagi na większą liczbę mieszkańców, wskaźnik wyniósł 8,2. W sołectwie Małusy Wielkie wskaźnik osiągnął wartość 7,4, mimo że dostępnych jest tam tylko 3 punkty usługowe. Rozbieżność ta wynika z mniejszej liczby mieszkańców w porównaniu do wspomnianych wcześniej lokalizacji.

Wyższą wartość wskaźnika niż średnia dla gminy odnotowano również w sołectwach Kobyłczyce (4,3), Brzyszków (4,2) oraz Kuchary (3,9). W pięciu jednostkach nie odnotowano żadnych usług publicznych.

Grafika 22 Dostępność do punktów usług publicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT (Baza danych obiektów topograficznych).

Drugim z analizowanych wskaźników jest stosunek liczby terenów rekreacyjnych do całkowitej powierzchni obszaru. Jest to istotny czynnik, ilustrujący proporcję terenów rekreacyjnych do powierzchni całkowitej gminy i odzwierciedla zgęszczenie terenów tego typu. Ma to również wpływ na

komfort życia mieszkańców oraz potencjał turystyczny regionu. W ramach tej analizy tereny rekreacyjne obejmują place zabaw, siłownie plenerowe oraz miejsca małej architektury. Ich dostępność w pobliżu miejsca zamieszkania zwiększa atrakcyjność danej lokalizacji. Liczba terenów rekreacyjnych w Gminie Mstów wynosi 71, co przekłada się na wskaźnik wynoszący 0,59 w odniesieniu do powierzchni (w km²).

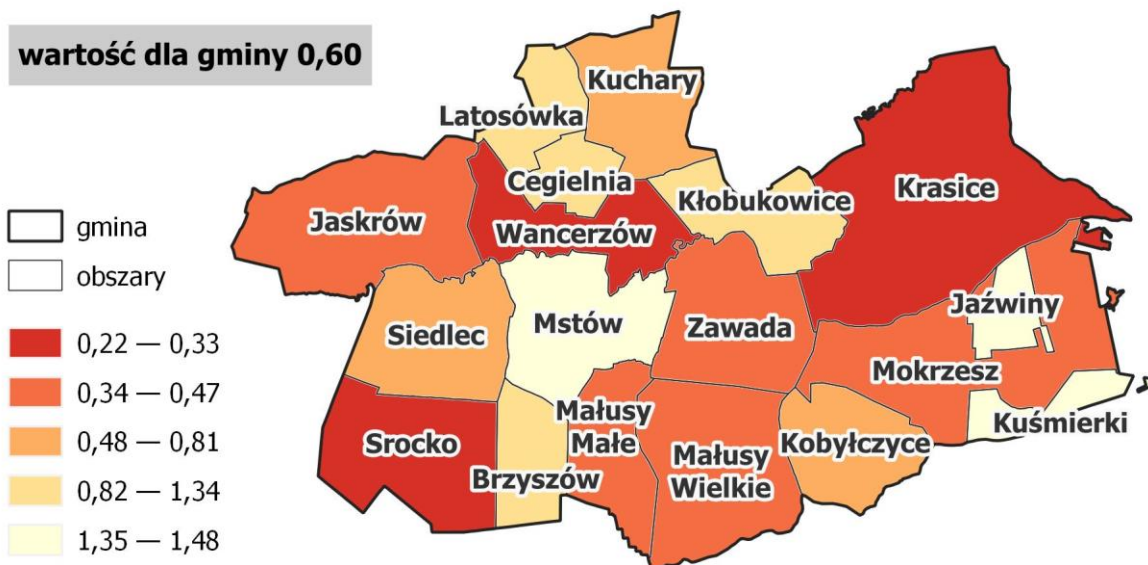
Tabela 24 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem

Obszar porównawczy	Liczba terenów rekreacyjnych	Powierzchnia [km ²]	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem
Brzyszków	4	3,5	1,14
Cegielnia	3	2,3	1,32
Jaskrów	5	10,7	0,47
Jaźwiny	3	2,0	1,48
Kłobukowice	6	4,7	1,27
Kobyłczyce	4	5,3	0,76
Krasice	4	18,6	0,22
Kuchary	3	5,8	0,52
Kuśmierki	3	2,1	1,45
Latosówka	3	2,9	1,02
Małusy Małe	2	4,5	0,44
Małusy Wielkie	4	9,3	0,43
Mokrzysz	5	11,5	0,43
Mstów	10	7,4	1,35
Siedlec	5	7,2	0,70
Srocko	2	8,1	0,25
Wancierzów	2	6,0	0,33
Zawada	3	7,6	0,40
Gmina Mstów	71	119,5	0,59

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Mstowie.

Wartości bezwzględne wskazują, że największa liczba terenów rekreacyjnych znajduje się w sołectwie Mstów, gdzie jest ich 10. Natomiast analiza wskaźnikowa wskazała, że sołectwo Jaźwiny ma najwyższe zagęszczenie w odniesieniu do powierzchni, osiągając wartość 1,48. Sytuację niekorzystną, poniżej średniej gminy, odnotowano w ośmiu obszarach, w których dostępność ta jest ograniczona.

Grafika 23 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Mstowie.

Dostęp do infrastruktury komunikacyjnej jest istotnym zagadnieniem dla mieszkańców gminy, ponieważ sprawność i prędkość podróżowania z punktu A do punktu B mają wpływ na jakość ich życia codziennego. W ramach analizy przestrzenno-funkcjonalnej oceniono dostępność komunikacyjną w różnych obszarach gminy. Analizowana zmienna pokazuje proporcję liczby przystanków komunikacji publicznej do powierzchni poszczególnych jednostek.

Przez teren gminy Mstów przebiega droga wojewódzka nr 786, a uzupełnieniem są drogi powiatowe i gminne. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 56 przystanków. Analizy dostępności komunikacyjnej dokonano w oparciu o rozmieszczenie przystanków i ich gęstość na terenie poszczególnych jednostek w mieście.

Tabela 25 Dostępność komunikacyjna

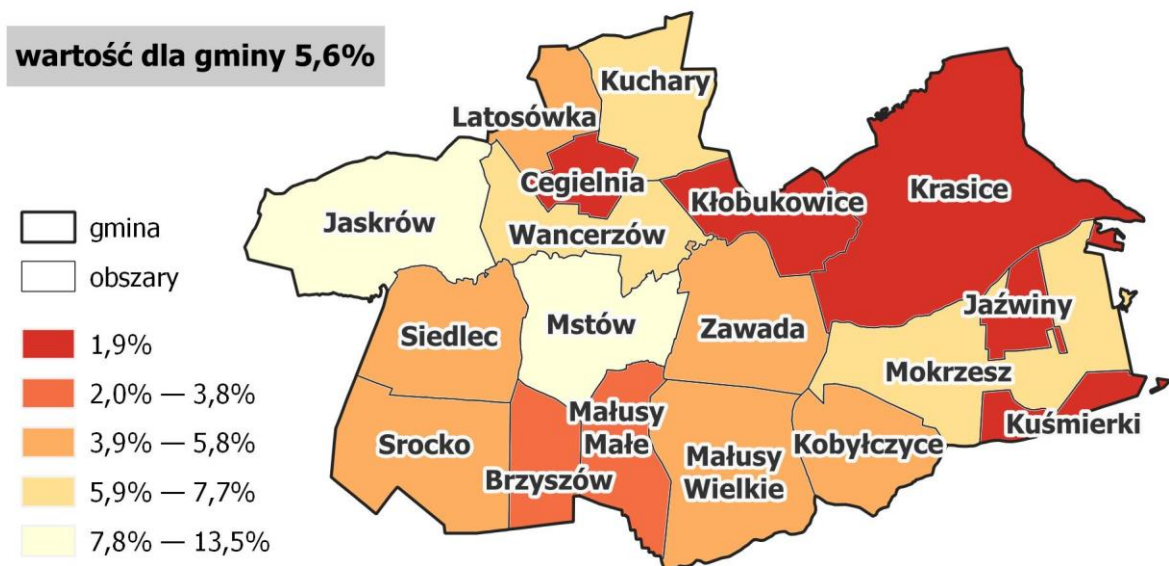
Obszar porównawczy	Liczba przystanków na terenie gminy	Dostępność komunikacyjna
Brzyszków	2	3,8%
Cegielnia	1	1,9%
Jaskrów	7	13,5%
Jaźwiny	1	1,9%
Kłobukowice	1	1,9%
Kobyłczyce	3	5,8%
Krasice	1	1,9%
Kuchary	4	7,7%
Kuśmierki	1	1,9%
Latosówka	3	5,8%
Małusy Małe	2	3,8%
Małusy Wielkie	3	5,8%
Mokrzysz	4	7,7%
Mstów	6	11,5%

Obszar porównawczy	Liczba przystanków na terenie gminy	Dostępność komunikacyjna
Siedlec	3	5,8%
Srocko	3	5,8%
Wancerzów	4	7,7%
Zawada	3	5,8%
Gmina Mstów	52	5,6%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Bazy danych obiektów topograficznych.

Największą dostępnością charakteryzuje się sołectwo Mstów, zarówno wartość wskaźnika jak i wartość bezwzględna jest tam najwyższa, a na tym obszarze znajduje się 6 przystanków. Najmniejszą dostępność komunikacyjną odnotowano w pięciu sołectwach, gdzie w każdym z tych obszarów znajduje się jeden przystanek. Równomierne rozmieszczenie przystanków oraz ich dostępność w miejscu zamieszkania są kluczowe dla komfortu mieszkańców, a także pomagają w ograniczaniu problemu wykluczenia transportowego.

Grafika 24 Dostępność komunikacyjna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Bazy danych obiektów topograficznych.

Ostatnim elementem analizy przestrzenno-funkcjonalnej jest udział powierzchni biologicznie czynnej w całkowitej powierzchni gminy oraz w poszczególnych obszarach. Powierzchnia biologicznie czynna odnosi się do niezabudowanych terenów, takich jak łąki, pola uprawne, zakrzewienia i inne. Wysoki udział tych obszarów ma pozytywny wpływ na jakość życia mieszkańców, czyniąc gminę bardziej atrakcyjną zarówno do osiedlenia, jak i do rekreacji. Dodatkowo, korzystnie wpływa na stan środowiska naturalnego oraz jakość powietrza.

W kontekście postępującego kryzysu klimatycznego, zapewnienie powierzchni przepuszczalnych w miastach jest kluczowe. Udział powierzchni biologicznie czynnej w całkowitej powierzchni miasta wynosi 93,2%.

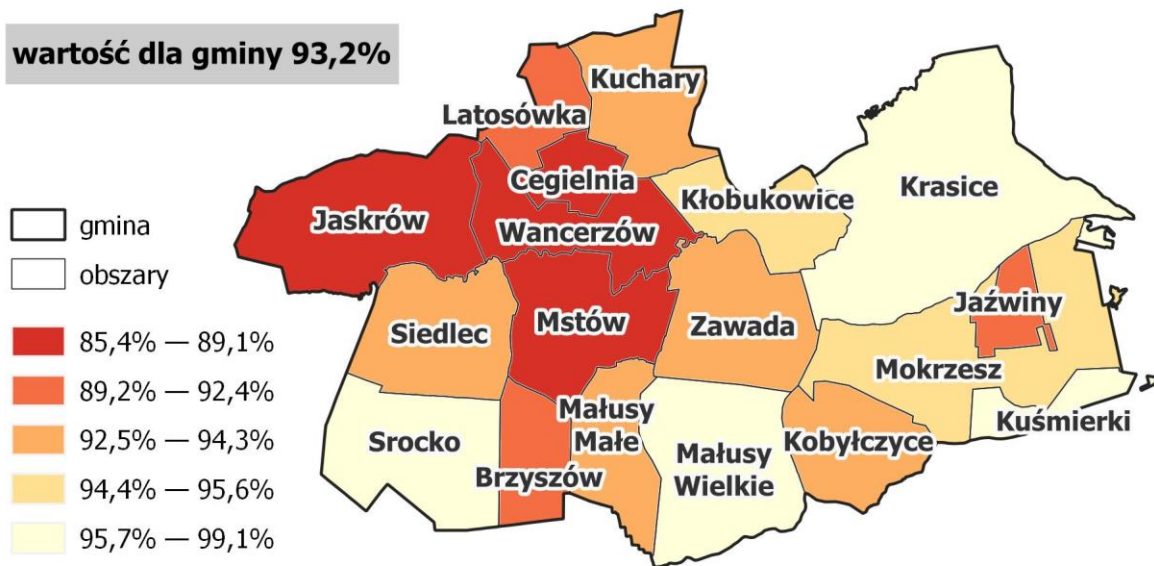
Tabela 26 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem

Obszar porównawczy	Tereny biologicznie czynne [m ²]	Powierzchnia [m ²]	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem
Brzyszków	3 210 371	3 505 135	91,6%
Cegielnia	1 990 751	2 278 557	87,4%
Jaskrów	9 104 826	10 665 868	85,4%
Jaźwiny	1 812 478	2 029 270	89,3%
Kłobukowice	4 517 438	4 741 752	95,3%
Kobyłczyce	4 958 922	5 296 010	93,6%
Krasice	18 049 503	18 597 405	97,1%
Kuchary	5 486 664	5 820 459	94,3%
Kuśmierki	2 053 321	2 071 990	99,1%
Latosówka	2 683 512	2 930 473	91,6%
Małusy Małe	4 277 805	4 538 768	94,3%
Małusy Wielkie	8 912 796	9 258 387	96,3%
Mokrzysz	10 949 496	11 525 342	95,0%
Mstów	6 605 425	7 419 799	89,0%
Siedlec	6 695 129	7 156 228	93,6%
Srocko	7 720 862	8 060 854	95,8%
Wancerzów	5 278 170	6 004 737	87,9%
Zawada	6 989 763	7 548 590	92,6%
Gmina Mstów	111 297 232	119 449 624	93,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT (Baza danych obiektów topograficznych).

Najwyższy udział powierzchni przepuszczalnych odnotowano w sołectwie Kuśmierki, gdzie wynosi on 99,1%, charakteryzującej się niższą gęstością zaludnienia i zabudowy, z przeważającą ilością terenów rolnych. Z kolei w sołectwie Jaskrów występuje najmniejszy, choć nadal stosunkowo wysoki, udział powierzchni biologicznie czynnej (85,4%). Sołectwo to charakteryzuje się wyższą gęstością zabudowy, w porównaniu do innych analizowanych obszarów.

Grafika 25 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT (Baza danych obiektów topograficznych).

Wskaźniki techniczne

Ostatnia część analizy koncentruje się na aspektach technicznych, związanych z termomodernizacją oraz poprawą dostępności obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami. Te kwestie mają istotny wpływ na wizerunek oraz postrzeganie danego obszaru.

Z perspektywy oceny omawianej sfery oraz technicznych rozwiązań i problemów, kluczowe jest zidentyfikowanie liczby obiektów użyteczności publicznej, które potrzebują działań w zakresie termomodernizacji. Tego typu działania mogą pozytywnie wpłynąć na jakość powietrza. Ważne jest również określenie liczby obiektów, które wymagają dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami.

Na terenie gminy znajduje się 29 miejskich obiektów użyteczności publicznej, z czego 13,8% nie zostało jeszcze poddanych kompleksowej termomodernizacji.

Tabela 27 Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji

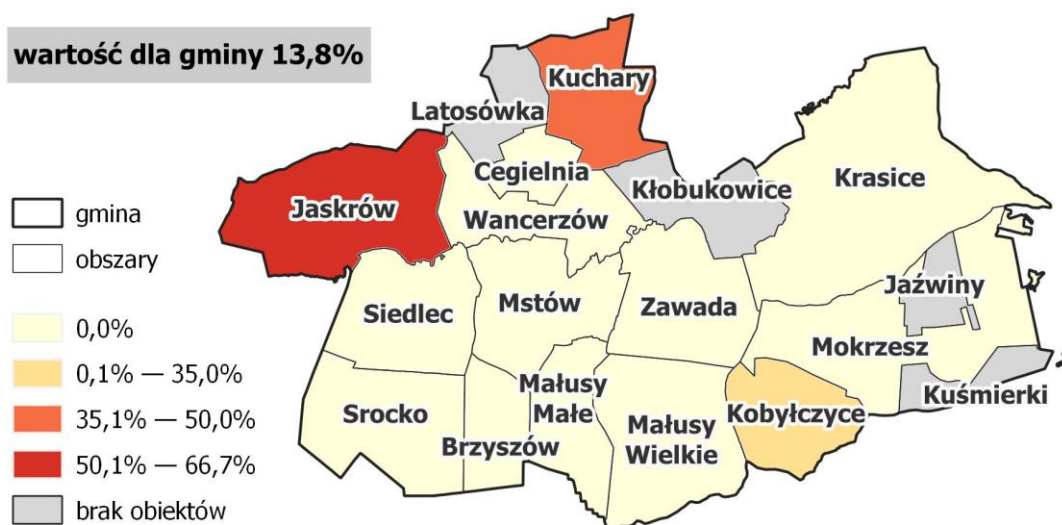
Obszar porównawczy	Liczba miejskich obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	Liczba miejskich obiektów użyteczności publicznej	Udział miejskich obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji w ogólnej liczbie budynków
Brzyszków	0	1	0,0%
Cegielnia	0	1	0,0%
Jaskrów	2	3	66,7%
Jaźwiny	0	0	0,0%
Kłobukowice	0	0	0,0%

Obszar porównawczy	Liczba miejskich obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	Liczba miejskich obiektów użyteczności publicznej	Udział miejskich obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji w ogólnej liczbie budynków
Kobyłczyce	1	3	33,3%
Krasice	0	2	0,0%
Kuchary	1	2	50,0%
Kuśmierki	0	0	0,0%
Latosówka	0	0	0,0%
Małusy Małe	0	1	0,0%
Małusy Wielkie	0	2	0,0%
Mokrzesz	0	4	0,0%
Mstów	0	4	0,0%
Siedlec	0	2	0,0%
Srocko	0	1	0,0%
Wancerzów	0	1	0,0%
Zawada	0	2	0,0%
Gmina Mstów	4	29	13,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

W jednostkach Jaskrów (66,7%), Kuchary (50,0%) oraz Kobyłczyce (33,3%) odnotowano wartości przekraczające średnią dla miasta. Wysokie wskaźniki są efektem niewielkiej liczby miejskich obiektów użyteczności publicznej, więc można uznać, iż wskaźniki te nie stanowią o istotnym problemie w tej sferze. Najkorzystniejsza sytuacja występuje w sołectwach Mokrzesz i Mstów, gdzie znajduje się najwięcej miejskich obiektów użyteczności publicznej, a ilość obiektów wymagających termomodernizacji jest równa 0. Wskaźnik równy 0,0% odnotowano również w sołectwach Latosówka, Kłobukowice, Jażwiny, Kuśmierki, jednak jego niska wartość wynika z braku obiektów użyteczności publicznej na tych obszarach.

Grafika 26 Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

Z uwagi na przepisy⁷ dotyczące dostępności dla osób z szczególnymi potrzebami, przeprowadzono analizę wskaźnika obiektów użyteczności publicznej, które wymagają przystosowania do potrzeb tych osób. Wskaźnik ten ukazuje proporcję obiektów, które muszą być dostosowane do potrzeb osób z ograniczeniami, w stosunku do całkowitej liczby tych obiektów.

Analizując dostępność obiektów użyteczności publicznej, można stwierdzić, że większość z nich nie jest przystosowana do potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami. Oznacza to, że w budynkach i ich otoczeniu nie wprowadzono rozwiązań ułatwiających dostęp, takie jak poręcze, pochylnie i podjazdy dla wózków oraz toalety dostosowane do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami. Niemniej jednak, niektóre obiekty są dostosowane lub częściowo dostosowane do takich potrzeb i dysponują takimi udogodnieniami, co znacząco ułatwia ich dostępność. Na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mstowie oszacowano, że 21 obiektów świadczących usługi publiczne wymaga przekształceń w tym zakresie, a średni wskaźnik dla gminy wyniósł 72,4%.

Tabela 28 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami

Obszar porównawczy	Liczba obiektów użyteczności publicznej	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami
Brzyszków	1	0	0,0%
Cegielnia	1	1	100,0%
Jaskrów	3	2	66,7%
Jaźwiny	0	0	0,0%
Kłobukowice	0	0	0,0%
Kobyłczyce	3	3	100,0%
Krasice	2	2	100,0%
Kuchary	2	2	100,0%
Kuśmierki	0	0	0,0%
Latosówka	0	0	0,0%
Małusy Małe	1	1	100,0%
Małusy Wielkie	2	1	50,0%
Mokrzysz	4	4	100,0%
Mstów	4	0	0,0%
Siedlec	2	2	100,0%
Srocko	1	1	100,0%
Wancerzów	1	1	100,0%
Zawada	2	1	50,0%
Gmina Mstów	29	21	72,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

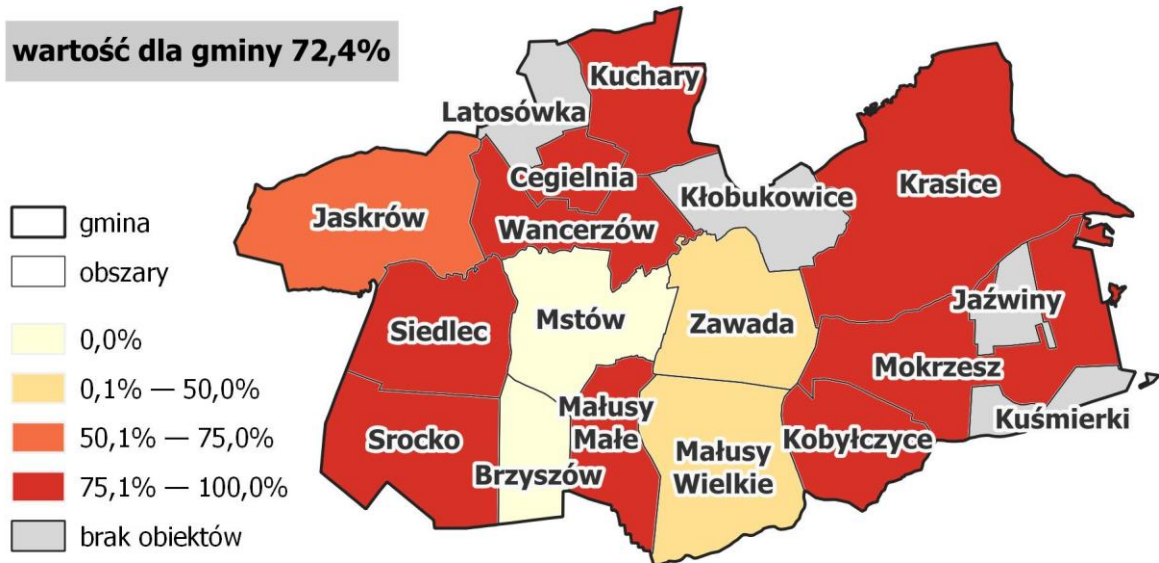
Największe potrzeby w zakresie dostosowania budynków do osób ze szczególnymi wymaganiami zidentyfikowano w dziewięciu obszarach porównawczych. W tych obszarach wszystkie punkty usług

⁷ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062 z późn. zm.).

publicznych występujące na tych terenach potrzebują interwencji. Spośród wspomnianych jednostek znajduje się sołectwo Mokrzesz, gdzie zidentyfikowano najwięcej budynków wymagających dostosowania w liczbach bezwzględnych.

W pozostałych jednostkach nie ma obiektów użyteczności publicznej, bądź w wybranych obiektach funkcjonuje przynajmniej jedno rozwiązanie ułatwiające dostęp. Mimo to wciąż dostrzega się konieczność wprowadzenia większej liczby nowych rozwiązań architektonicznych i komunikacyjnych.

Grafika 27 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mstowie.

4. Podsumowanie

Na podstawie katalogu kryteriów delimitacji przeprowadzono diagnozę, która pozwoliła na zidentyfikowanie problematycznych obszarów w gminie Mstów, określanych jako obszary zdegradowane. W tych lokalizacjach występuje kryzys oraz kumulacja negatywnych zjawisk społecznych, a także co najmniej jedno niekorzystne zjawisko w sferze gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Natężenie negatywnych zjawisk przedstawiają wskaźniki dotyczące wspomnianych wcześniej sfer. Z uwagi na wymagania ustawowe, szczególny nacisk położono na analizę zjawisk w sferze społecznej, która obejmuje najszerszy zakres danych i kryteriów delimitacji. Dzięki temu możliwe jest kompleksowe zdiagnozowanie problemów oraz zjawisk w tym obszarze. Katalog wskaźników jest także bardziej rozwinięty, ponieważ istnieją większe możliwości pozyskiwania wiarygodnych danych dotyczących sfery społecznej w porównaniu do innych sfer.

Poniżej znajduje się tabela z wskaźnikami, które przedstawiają poziom nasilenia negatywnych zjawisk społecznych oraz syntetyczny wskaźnik degradacji tej sfery, obliczony w oparciu o wartości zestandaryzowane.

Tabela 29 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

Obszary porównawcze	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Obciążenie demograficzne	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców	Liczba ofiar przemocy (OPS) na 1000 mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba interwencji policji na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Brzyszków	-2,11	12,63	65,5%	14,74	2,4%	8,42	2,11	0,0	0,00	2,11	8,42	10,53	67,37	2,11
Cegielnia	4,55	38,64	59,4%	20,45	3,3%	18,18	22,73	6,8	2,27	2,27	2,27	4,55	52,27	2,27
Jaskrów	-3,72	19,11	64,7%	12,74	2,1%	15,39	96,07	4,2	6,37	1,06	2,12	11,68	98,73	1,06
Jażwiny	23,95	29,94	54,6%	23,95	3,7%	35,93	71,86	6,0	17,96	0,00	5,99	0,00	71,86	0,00
Kłobukowice	-3,52	17,61	60,5%	24,65	4,0%	14,08	17,61	3,5	3,52	3,52	3,52	14,08	105,63	0,00
Kobyłczyce	0,00	6,42	68,0%	6,42	1,1%	29,98	57,82	2,1	6,42	4,28	4,28	6,42	89,94	2,14
Krasice	10,31	29,46	74,1%	10,31	1,8%	26,51	153,17	2,9	2,95	1,47	2,95	2,95	44,18	2,95
Kuchary	-1,93	23,17	61,9%	9,65	1,6%	13,51	3,86	3,9	1,93	0,00	5,79	1,93	36,68	1,93
Kuśmierki	0,00	23,26	95,5%	23,26	4,5%	23,26	93,02	7,8	7,75	0,00	7,75	0,00	31,01	0,00
Latosówka	21,19	42,37	63,9%	4,24	0,7%	8,47	42,37	0,0	0,00	0,00	12,71	0,00	55,08	8,47
Małusy Małe	-6,51	6,51	62,4%	0,00	0,0%	19,54	22,80	0,0	6,51	6,51	9,77	22,80	81,43	3,26
Małusy Wielkie	-7,44	-7,44	76,8%	9,93	1,8%	12,41	121,59	2,5	0,00	0,00	2,48	4,96	27,30	2,48
Mokrzysz	-6,50	0,00	69,4%	16,26	2,8%	21,14	8,13	0,0	3,25	3,25	4,88	13,01	92,68	4,88
Mstów	-0,63	13,84	75,3%	8,18	1,4%	57,23	181,76	9,4	28,93	2,52	7,55	13,21	127,67	2,52
Siedlec	3,35	21,78	71,6%	13,40	2,3%	8,38	20,10	1,7	0,00	0,00	3,35	11,73	85,43	1,68
Srocko	-13,16	-2,19	57,2%	6,58	1,0%	2,19	26,32	2,2	0,00	0,00	8,77	43,86	118,42	2,19
Wancerzów	3,47	31,25	62,8%	10,42	1,7%	25,46	130,79	4,6	3,47	2,31	3,47	30,09	123,84	0,00
Zawada	-2,94	11,76	66,8%	14,71	2,5%	20,59	197,06	7,4	2,94	0,00	1,47	10,29	45,59	1,47
Gmina Mstów	-0,5	17,1	67,2%	11,8	2,0%	23,4	91,3	4,3	7,3	1,7	4,7	12,7	86,2	2,0

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 30 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane

Obszary porównawcze	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Obciążenie demograficzne	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców	Liczba ofiar przemocy (OPS) na 1000 mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba interwencji policji na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik degradacji
Brzyszków	0,33	0,36	-0,19	0,28	0,25	-0,92	-1,08	-1,24	-0,72	0,25	0,96	-0,06	-0,25	0,04	-2,0
Cegielnia	-0,37	-1,51	-0,84	1,11	0,95	-0,15	-0,75	1,10	-0,41	0,34	-1,00	-0,59	-0,71	-0,04	-2,9
Jaskrów	0,50	-0,10	-0,27	0,00	-0,04	-0,37	0,40	0,22	0,15	-0,30	-1,05	0,04	0,73	0,56	0,5
Jażwiny	-2,43	-0,88	-1,35	1,61	1,32	1,26	0,02	0,82	1,74	-0,86	0,18	-0,98	-0,11	1,08	1,4
Kłobukowice	0,48	0,00	-0,73	1,71	1,54	-0,47	-0,83	-0,03	-0,23	1,00	-0,61	0,25	0,94	1,08	4,1
Kobyłczyce	0,11	0,81	0,08	-0,91	-0,90	0,79	-0,20	-0,51	0,16	1,41	-0,36	-0,42	0,45	0,02	0,5
Krasice	-0,99	-0,85	0,73	-0,35	-0,29	0,51	1,30	-0,23	-0,31	-0,08	-0,79	-0,73	-0,96	-0,37	-3,4
Kuchary	0,31	-0,40	-0,58	-0,45	-0,49	-0,52	-1,05	0,09	-0,45	-0,86	0,12	-0,81	-1,20	0,13	-6,2
Kuśmierki	0,11	-0,40	3,02	1,51	2,04	0,26	0,35	1,42	0,34	-0,86	0,74	-0,98	-1,37	1,08	7,3
Latosówka	-2,14	-1,78	-0,36	-1,23	-1,23	-0,92	-0,44	-1,24	-0,72	-0,86	2,33	-0,98	-0,63	-3,10	-13,3
Małusy Małe	0,80	0,80	-0,52	-1,84	-1,81	-0,04	-0,75	-1,24	0,17	2,59	1,39	1,01	0,19	-0,53	0,2
Małusy Wielkie	0,90	1,81	1,02	-0,41	-0,33	-0,61	0,81	-0,39	-0,72	-0,86	-0,94	-0,55	-1,49	-0,14	-1,9
Mokrzesz	0,80	1,27	0,23	0,50	0,52	0,09	-0,98	-1,24	-0,27	0,86	-0,17	0,16	0,54	-1,33	1,0
Mstów	0,17	0,28	0,86	-0,66	-0,60	2,95	1,75	2,00	3,24	0,47	0,68	0,17	1,62	-0,16	12,8
Siedlec	-0,25	-0,30	0,46	0,09	0,13	-0,92	-0,79	-0,67	-0,72	-0,86	-0,66	0,04	0,31	0,25	-3,9
Srocko	1,50	1,43	-1,07	-0,89	-0,94	-1,42	-0,70	-0,49	-0,72	-0,86	1,07	2,86	1,34	0,00	1,1
Wancerzów	-0,26	-0,98	-0,47	-0,34	-0,38	0,43	0,95	0,35	-0,24	0,36	-0,62	1,65	1,50	1,08	3,0
Zawada	0,42	0,43	-0,04	0,28	0,27	0,04	1,99	1,28	-0,31	-0,86	-1,26	-0,08	-0,92	0,35	1,6

Źródło: opracowanie własne.

Grafika 28 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej

Źródło: opracowanie własne.

Negatywne zjawiska i procesy w sferze społecznej mają kluczowe znaczenie w procesie delimitacji obszaru zdegradowanego. Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, obszar zdegradowany to taki, w którym, oprócz stanu kryzysowego w sferze społecznej, występują również negatywne zjawiska w przynajmniej jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Poniżej przedstawiono tabelę z zestawieniem wskaźników dotyczących analizy tych obszarów. Dodatkowo w każdym z obszarów wskazano liczbę zjawisk kryzysowych, co umożliwi identyfikację miejsc o największym nasileniu problemów w sferze pozaspołecznej.

Tabela 31 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery

Obszary porównawcze	Sfery												Liczba spełnionych kryteriów
	Sfera gospodarcza		Sfera środowiskowa				Sfera przestrzenno-funkcjonalna				Sfera techniczna		
	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca [kg]	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Średnie stężenie PM2.5	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Dostępność do punktów usług publicznych	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Dostępność komunikacyjna	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Udział miejskich obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji w ogólnej liczbie budynków	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	
Brzyszków	48,4	-2,1	234,2	0,0%	12,4	63,7%	4,2	1,14	3,8%	91,6%	0,0%	0,0%	6/12
Cegielnia	54,5	11,4	118,1	0,0%	13,3	61,5%	0,0	1,32	1,9%	87,4%	0,0%	100,0%	6/12
Jaskrów	54,7	-0,5	61,1	24,8%	13,9	46,4%	2,7	0,47	13,5%	85,4%	66,7%	66,7%	7/12
Jażwiny	41,9	0,0	97,3	27,0%	11,7	61,2%	0,0	1,48	1,9%	89,3%	0,0%	0,0%	7/12
Kłobukowice	56,3	0,0	125,3	0,0%	12,1	72,1%	0,0	1,27	1,9%	95,3%	0,0%	0,0%	4/12
Kobyłczyce	55,7	0,0	262,0	0,0%	11,9	83,5%	4,3	0,76	5,8%	93,6%	33,3%	100,0%	5/12
Krasice	33,9	10,3	208,4	0,0%	11,7	78,1%	2,9	0,22	1,9%	97,1%	0,0%	100,0%	7/12
Kuchary	27,0	0,0	236,9	0,0%	12,5	66,5%	3,9	0,52	7,7%	94,3%	50,0%	100,0%	8/12
Kuśmierki	31,0	0,0	92,2	0,0%	11,6	74,3%	0,0	1,45	1,9%	99,1%	0,0%	0,0%	5/12
Latosówka	55,1	-4,2	152,5	0,0%	13,0	69,2%	0,0	1,02	5,8%	91,6%	0,0%	0,0%	6/12
Małusy Małe	58,6	6,5	328,9	0,0%	12,2	88,0%	3,3	0,44	3,8%	94,3%	0,0%	100,0%	6/12

Obszary porównawcze	Sfery												Liczba spełnionych kryteriów
	Sfera gospodarcza		Sfera środowiskowa				Sfera przestrzenno-funkcjonalna				Sfera techniczna		
	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca [kg]	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Średnie stężenie PM2.5	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Dostępność do punktów usług publicznych	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Dostępność komunikacyjna	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Udział miejskich obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji w ogólnej liczbie budynków	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	
Małusy Wielkie	32,3	0,0	231,4	0,0%	11,9	86,0%	7,4	0,43	5,8%	96,3%	0,0%	50,0%	5/12
Mokrzesz	43,9	3,3	246,8	57,2%	11,8	67,9%	9,8	0,43	7,7%	95,0%	0,0%	100,0%	6/12
Mstów	76,7	1,9	14,9	10,1%	12,8	53,6%	8,2	1,35	11,5%	89,0%	0,0%	0,0%	2/12
Siedlec	67,0	-1,7	152,8	0,0%	12,9	60,7%	3,4	0,70	5,8%	93,6%	0,0%	100,0%	5/12
Srocko	35,1	4,4	139,8	0,0%	12,4	56,5%	2,2	0,25	5,8%	95,8%	0,0%	100,0%	4/12
Wancerzów	66,0	2,3	18,9	21,9%	13,2	50,4%	1,2	0,33	7,7%	87,9%	0,0%	100,0%	6/12
Zawada	58,8	-2,9	366,1	31,1%	12,2	63,1%	2,9	0,40	5,8%	92,6%	0,0%	50,0%	6/12
Gmina Mstów	54,3	1,6	144,1	13,4%	12,40	60,9%	3,89	0,59	5,6%	93,2%	13,8%	72,4%	-

Źródło: opracowanie własne.

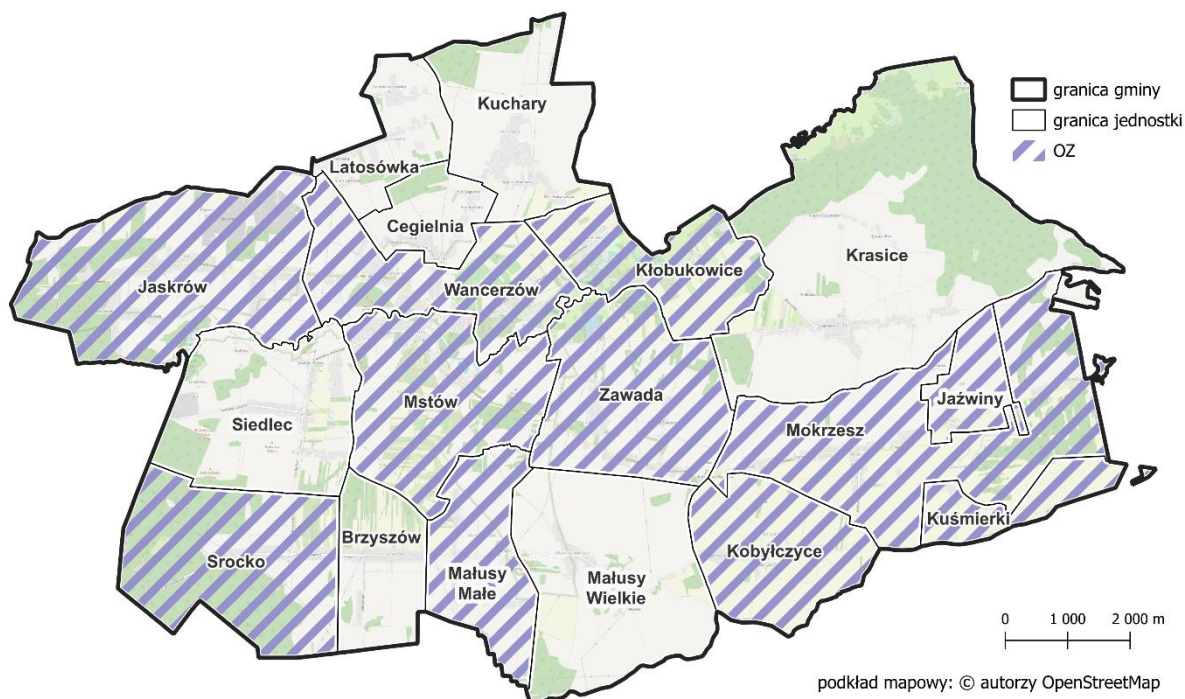
5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Rewitalizacja, zgodnie z ustawą o rewitalizacji, jest procesem mającym na celu wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego. Działania te są prowadzone w sposób kompleksowy, obejmując zintegrowane inicjatywy na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni oraz gospodarki, skupione terytorialnie i realizowane przez interesariuszy rewitalizacji w ramach gminnego programu rewitalizacji. Aby zapewnić efektywność, skuteczność i adekwatność działań, kluczowe jest precyzyjne zdefiniowanie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, w których będą prowadzone interwencje. Dokładna diagnoza i analiza w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, posłużyły do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy⁸ - obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych. Biorąc pod uwagę powyższe, jako obszar zdegradowany (gdzie wartość wskaźnika syntetycznego jest dodatnia) wskazano sołectwa Jaskrów, Jaźwiny, Kłobukowice, Kobyłczyce, Kuśmierki, Małusy Małe, Mokrzesz, Mstów, Srocko, Wancerzów oraz Zawada.

⁸ Art. 9. ust. 1 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Grafika 29 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego

Źródło: opracowanie własne.

Z obszaru zdegradowanego wydzielono obszar rewitalizacji, który został wyznaczony na podstawie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych i pozaspółecznych oraz jego kluczowego znaczenia dla rozwoju lokalnego. W szczególności, uwzględniono zarówno aktualny stan zagospodarowania terenu, jak i potencjał do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych.

Zgodnie z wymogami art. 10 pkt. 2 ustawy o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Poniżej przedstawiono dane dotyczące powierzchni i liczby ludności zarówno obszaru zdegradowanego, jak również obszaru rewitalizacji, spełniającego ustawowe kryteria.

Tabela 32 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych

Obszar porównawczy	Ludność	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
Obszar zdegradowany				
Jaskrów	1884	17,46%	1067	8,93%
Jazwiny	167	1,55%	203	1,70%
Kłobukowice	284	2,63%	474	3,97%
Kobyłczyce	467	4,33%	530	4,43%
Kuśmierki	129	1,20%	207	1,73%
Małusy Małe	307	2,84%	454	3,80%
Mokrzysz	615	5,70%	1153	9,65%
Mstów	1 590	14,73%	742	6,21%
Srocko	456	4,23%	806	6,75%

Obszar porównawczy	Ludność	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
Obszar zdegradowany				
Wancerzów	864	8,01%	601	5,03%
Zawada	680	6,30%	755	6,32%
SUMA OZ	7 443	68,98%	6992	58,52%
Obszar rewitalizacji				
SUMA OR	1 508	13,98%	118	1,0%

Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji to ograniczony pod względem liczby mieszkańców teren, który spełnia określone kryteria ustawowe i obejmuje kluczowe dla lokalnego rozwoju przestrzenie oraz instytucje publiczne. W przypadku gminy Mstów wyznaczono obszar, który obejmuje jednostki Mstów i Wancerzów, gdzie zidentyfikowano szczególnie wysoką koncentrację problemów społecznych, czego dowodem są niskie syntetyczne wskaźniki degradacji tych sołectw. Oba sołectwa charakteryzują się wyższym niż średnia dla gminy obciążeniem demograficznym, dużym zapotrzebowaniem na usługi Ośrodka Pomocy Społecznej oraz wyższą liczbą zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców. Ponadto, w obu jednostkach odnotowano wyższy wskaźnik liczby interwencji policji na 1 000 mieszkańców, co wskazuje na problemy z bezpieczeństwem.

Jednakże, każda z tych jednostek ma także swoje specyficzne problemy. W jednostce Mstów dodatkowo wyróżnia się niższy przyrost naturalny oraz niższe saldo migracji na 1 000 mieszkańców w porównaniu do średniej gminnej. Ponadto, Mstów odznacza się najwyższym wskaźnikiem uzależnienia od alkoholu na 1 000 mieszkańców oraz wyższą liczbą przestępstw w przeliczeniu na mieszkańców.

Z kolei w jednostce Wancerzów problemem jest brak organizacji pozarządowych.

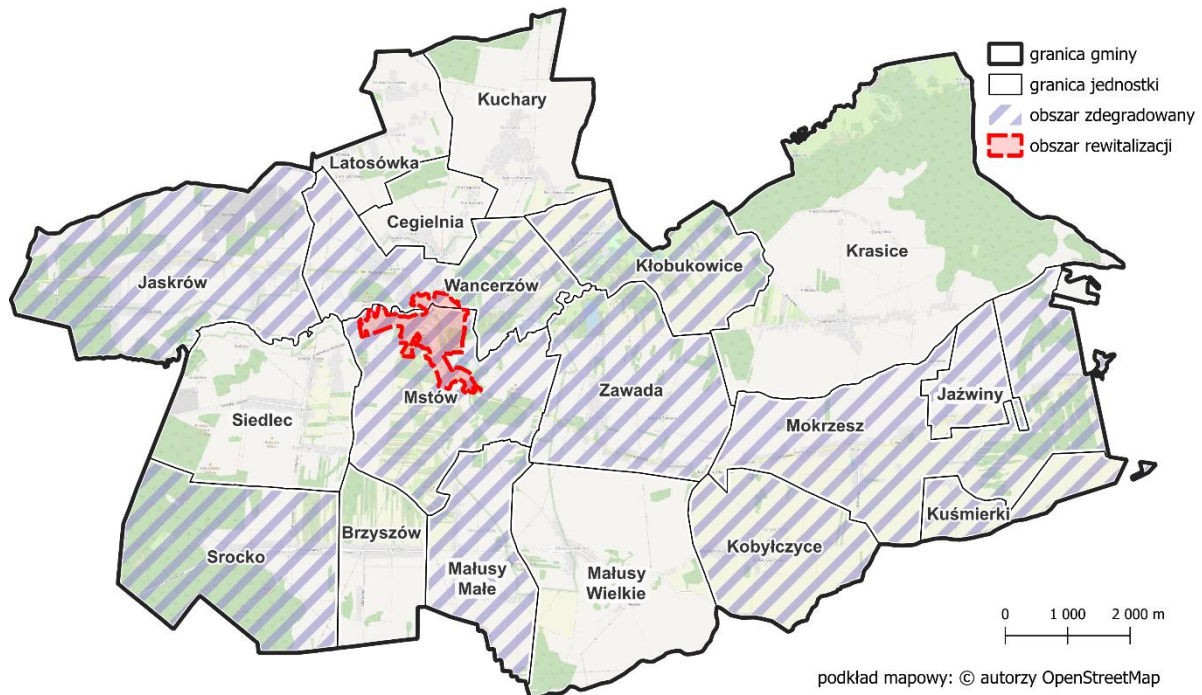
Problemy pozaspołeczne związane z sołectwem Wancerzów obejmują wyższy niż średnia dla gminy udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym, niską dostępność do punktów usług publicznych oraz niższy niż średnia dla gminy stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem. Dodatkowo, jedyny obiekt użyteczności publicznej w tej jednostce nie jest dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami.

W obu sołectwach, zarówno w Wancerzowie, jak i w Mstowie, odnotowano niekorzystne warunki środowiskowe w postaci wyższego średniego rocznego stężenia PM2.5 w porównaniu do średniej dla gminy.

Z przeprowadzonych prac diagnostycznych wynika, że obszar rewitalizacji charakteryzuje się intensywnym natężeniem problemów społecznych. Dodatkowo, obszar ten boryka się z problemami w sferze środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Wskazuje to na konieczność

wprowadzenia działań rewitalizacyjnych w tym rejonie, które mogą poprawić jakość życia mieszkańców oraz wspomóc dalszy rozwój regionu.

Grafika 30 Mapa poglądowa podobszarów rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji ma powierzchnię 118 hektarów, co stanowi 1,0% powierzchni miasta i zamieszkuje go 1 508 osób, co stanowi 13,98% wszystkich mieszkańców gminy Mstów.

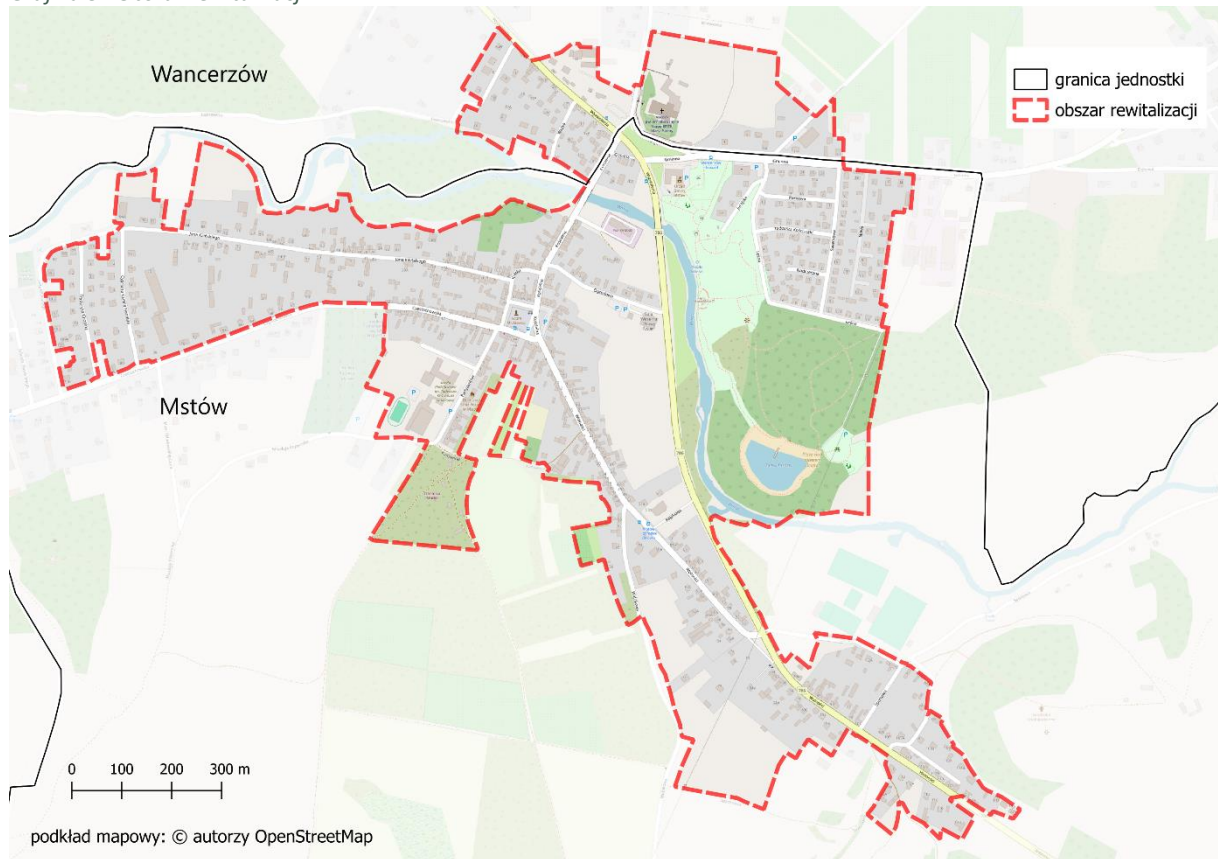
Rewitalizacja gminy Mstów obejmuje zarówno centralną część sołectwa Mstów, jak i fragment sołectwa Wancerzów. Podobszar rewitalizacji obejmuje nabrzeża rzeki Warty, a także kluczowe ulice w Mstowie, takie jak Wolności, Kilińskiego i Kościelną, które stanowią ważne arterie komunikacyjne. Obszar ten pełni kluczową rolę w życiu gminy, będąc miejscem o znaczeniu administracyjnym, społecznym, handlowym oraz rekreacyjnym.

W centralnej części Mstowa, w obszarze rewitalizacji znajduje się rynek Mstowa, pełniący centralną rolę w życiu społecznym i handlowym gminy. znajdują się tu również istotne obiekty publiczne, takie jak Urząd Gminy Mstów, Gminny Ośrodek Kultury oraz Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki. To również miejsce ożywionego życia handlowego i usługowego, w którym mieszczą się punkty takie jak Częstochowski Bank Spółdzielczy, Apteka Aronia oraz Ośrodek

Zdrowia. W obrębie rewitalizowanego terenu mieści się także Dzielnica Stodół, gdzie znajdują się zabytkowe stodoły, stanowiące ważny fragment lokalnego dziedzictwa kulturowego. Na tym obszarze znajduje się również Zalew Tasarki – popularne miejsce rekreacyjne, oraz Skała Miłości, malowniczy punkt widokowy, będący jednym z najbardziej rozpoznawalnych miejsc turystycznych w regionie. Te miejsca, stanowią istotne elementy przestrzeni publicznej, wpływając na życie lokalnej społeczności.

Na obszarze rewitalizacji, w granicach sołectwa Wancerzów, znajdują się m. in. przedszkole, a także Sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Mstowskiej, które stanowi ważny element dziedzictwa kulturowego gminy.

Grafika 31 Obszar rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Spis tabel i grafik

Tabela 1 Liczba ludności i powierzchnia obszarów porównawczych	9
Tabela 2 Kryteria delimitacji.....	11
Tabela 3. Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców.....	15
Tabela 3. Saldo migracji na 1 000 mieszkańców	16
Tabela 5 Obciążenie demograficzne.....	18
Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	19
Tabela 7 Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym.....	21
Tabela 8 Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	22
Tabela 9 Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	23
Tabela 10 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	24
Tabela 11 Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców.....	26
Tabela 12 Liczba ofiar przemocy (OPS) na 1000 mieszkańców.....	27
Tabela 13 Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców.....	29
Tabela 14 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	30
Tabela 15 Liczba interwencji policji na 1000 mieszkańców	32
Tabela 16 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.....	33
Tabela 17 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	35
Tabela 18 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	36
Tabela 19 Ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca	38
Tabela 20 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	39
Tabela 21 Średnie roczne stężenie PM2.5	40
Tabela 22 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kociołami na paliwo stałe.....	42
Tabela 23 Dostępność do punktów usług publicznych.....	43
Tabela 24 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem.....	45
Tabela 25 Dostępność komunikacyjna	46
Tabela 26 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	48
Tabela 27 Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji.....	49
Tabela 28 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	51
Tabela 29 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników.....	54
Tabela 30 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane	55
Tabela 31 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery	57
Tabela 32 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych	60
Grafika 1 Podział na obszary porównawcze w gminie Mstów.....	9
Grafika 2 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców.....	16
Grafika 3 Saldo migracji na 1000 mieszkańców	17
Grafika 4 Obciążenie demograficzne	19
Grafika 5 Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	20
Grafika 6 Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym.....	21
Grafika 7 Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	23
Grafika 8 Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	24
Grafika 9 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	26
Grafika 10 Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców.....	27
Grafika 11 Liczba ofiar przemocy (OPS) na 1000 mieszkańców.....	29
Grafika 12 Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców.....	30
Grafika 13 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	31
Grafika 14 Liczba interwencji policji na 1000 mieszkańców	33
Grafika 15 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	34
Grafika 16 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	36
Grafika 17 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	37
Grafika 18 Ilość wyrobów azbestowych na jednego mieszkańca	39
Grafika 19 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	40

<i>Grafika 20 Średnie roczne stężenie PM2.5</i>	<i>41</i>
<i>Grafika 21 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe.....</i>	<i>43</i>
<i>Grafika 22 Dostępność do punktów usług publicznych.....</i>	<i>44</i>
<i>Grafika 23 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem.....</i>	<i>46</i>
<i>Grafika 24 Dostępność komunikacyjna</i>	<i>47</i>
<i>Grafika 25 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem</i>	<i>49</i>
<i>Grafika 26 Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji.....</i>	<i>50</i>
<i>Grafika 27 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami</i>	<i>52</i>
<i>Grafika 29 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej</i>	<i>56</i>
<i>Grafika 29 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego</i>	<i>60</i>
<i>Grafika 30 Mapa poglądowa podobszarów rewitalizacji</i>	<i>62</i>
<i>Grafika 31 Obszar rewitalizacji.....</i>	<i>63</i>